

Van: [redacted]@pzh.nl>
Verzonden: donderdag 2 mei 2024 13:50
Cc: "[redacted]@pzh.nl"; [redacted]@pzh.nl>
Onderwerp: COA-realisatiecijfers per 2024-05-01 (April) + Taakstelling 2024-II + Overige belangrijke stukken!
Bijlage(n): Achter- en voor 2024-05-01 April.xlsx, CvdKGedeputeerden_1_of_1.PDF, Bijlage 1 Opgave Opvang en Huisvesting April 2024.pdf, Bijlage 2 Taakstelling huisvesting 2024-II per gemeente.pdf, TK Verzamelbrief opvang.pdf, Handreiking realisatie doorstroomlocaties versie 1.3 27 maart 2024.pdf, TK Actuele situatie asielketen en Oekraïense ontheemden MPP 2024 I.pdf
Categories: Actie: geen afspraak

Voorzichtig: deze mail komt van buiten onze omgeving. LET OP MOGELIJKE PHISHING. Controleer links en bijlagen in de e-mail goed!

Geachte collega,

Bijgaand ontvangt u het overzicht van de taakstelling realisatiecijfers over de maand **April 2024**. Deze gegevens zijn afkomstig van het COA.

Mededeling voor de gemeenten **Den Haag, Leiderdorp, Leidschendam-Voorburg, Nissewaard, Rijswijk, Schiedam, Waddinxveen, Wassenaar en Zoetermeer** gaarne zo spoedig mogelijk de personen die Zelfstandig een woning hebben gevonden, maar nog niet zijn aangemeld, laten registreren!!!!

(Stuur een mail naar: info@coa.nl met de vermelding dat het gaat om het laten registreren van een vergunninghouder die zelfstandig huisvesting heeft gevonden.)

Wilt u ook zo vriendelijk zijn om als er een nieuwe contactpersoon wordt aangesteld, dit aan ons door te geven. Ook als u deze mail niet meer wilt ontvangen! Zo houden wij onze gegevens up-to-date. Ik hoop op uw medewerking!

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

Beleidsondersteunend medewerkster
Afdeling Ruimte, Wonen en Bodem
Bureau Verkenning en Monitoring

M [redacted]
E [redacted]@pzh.nl
www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Krachtig Zuid-Holland.

Overzicht huisvesting vergunninghouders
Peildatum: 01-05-2024

Overzicht gemeenten van provincie Zuid-Holland

gemeente	stand	taak-	realisatie	Stand	taak-	Correcties	taak-	reali-	reali-	reali-	reali-	reali-	reali-	realisatie	achter/voor	achterstand	voorsprong
	op	stelling	2e helft	op	stelling		stelling	satie	satie	satie	satie	satie	satie	tot	realisatie	realisatie	realisatie
	1-jul.	2e helft	2e helft	1-jan.	1e helft		inclusief	jan	feb	mrt	apr	mei	juni	1-jul.	1-jul.	1-jul.	1-jul.
	2023	2023	2023	2024	2024		achter/voor	2024	2024	2024	2024	2024	2024	2024	1-jul.	1-jul.	1-jul.
Alblasserdam	1	20	10	11	22	0	33	4	1	2	1	0	0	8	25	25	
Albrandswaard	21	26	22	25	28	0	53	4	5	1	2	0	0	12	41	41	
Alphen a/d Rijn	-12	112	96	4	120	0	124	8	12	6	13	0	0	39	85	85	
Barendrecht	-1	49	42	6	51	0	57	8	6	7	1	0	0	22	35	35	
Bodegraven-Reeuwijk	7	36	38	5	38	0	43	8	3	4	6	0	0	21	22	22	
Capelle a/d IJssel	-13	67	56	-2	71	0	69	8	15	3	10	0	0	36	33	33	
Delft	6	104	116	-6	111	0	105	4	8	33	8	0	0	53	52	52	
Dordrecht	27	119	102	44	127	0	171	10	18	8	21	0	0	57	114	114	
Goeree-Overflakkee	45	51	59	37	54	0	91	4	0	0	2	0	0	6	85	85	
Gorinchem	12	38	27	23	41	0	64	4	4	3	5	0	0	16	48	48	
Gouda	-12	74	118	-56	79	0	23	8	17	7	7	0	0	39	-16		-16
Gravenhage 's-	51	549	494	106	588	0	694	95	70	66	61	0	0	292	402	402	
Hardinxveld-Giessendam	2	19	16	5	20	0	25	1	3	3	3	0	0	10	15	15	
Hendrik-Ido-Ambacht	-4	32	27	1	34	0	35	11	0	4	1	0	0	16	19	19	
Hillegom	-4	23	27	-8	24	0	16	0	1	1	0	0	0	2	14	14	
Hoeksche Waard	63	88	56	95	94	0	189	5	8	13	11	0	0	37	152	152	
Kaag en Braassem	-10	28	13	5	30	0	35	1	9	6	0	0	0	16	19	19	
Katwijk	6	66	79	-7	70	0	63	12	2	1	5	0	0	20	43	43	
Krimpen a/d IJssel	3	30	29	4	31	0	35	7	8	10	1	0	0	26	9	9	
Krimpenerwaard	14	57	32	39	61	0	100	9	2	10	17	0	0	38	62	62	
Lansingerland	29	64	45	48	68	0	116	2	19	2	0	0	0	23	93	93	
Leiden	11	125	121	15	133	0	148	6	42	9	17	0	0	74	74	74	
Leiderdorp	10	28	12	26	29	0	55	1	9	0	11	0	0	21	34	34	
Leidschendam-Voorburg	48	77	37	88	82	0	170	17	7	0	7	0	0	31	139	139	
Lisse	3	23	26	0	25	0	25	0	3	0	0	0	0	3	22	22	

Overzicht huisvesting vergunninghouders
Peildatum: 01-05-2024

Overzicht gemeenten van provincie Zuid-Holland

gemeente	stand	taak-	realisatie	Stand	taak-	Correcties	taak-	reali-	reali-	reali-	reali-	reali-	reali-	realisatie	achter/voor	achterstand	voorsprong
	op	stelling	2e helft	op	stelling		inclusief	satie	satie	satie	satie	satie	satie	tot	realisatie	realisatie	realisatie
	1-jul.	2e helft	2e helft	1-jan.	1e helft	achter/voor	jan	feb	mrt	apr	mei	juni	1-jul.	1-jul.	1-jul.	1-jul.	1-jul.
	2023	2023	2023	2024	2024		2024	2024	2024	2024	2024	2024	2024	2024	1-jul.	1-jul.	1-jul.
Maassluis	-19	34	22	-7	37	0	30	1	0	6	10	0	0	17	13	13	
Midden-Delfland	-2	20	17	1	21	0	22	3	4	0	0	0	7	15	15		
Molenlanden	17	45	16	46	48	0	94	4	9	14	7	0	34	60	60		
Nieuwkoop	-15	30	19	-4	31	0	27	-2	3	0	0	0	1	26	26		
Nissewaard	1	86	96	-9	91	0	82	6	10	14	20	0	50	32	32		
Noordwijk	4	44	31	17	48	0	65	5	5	15	0	0	25	40	40		
Oegstgeest	11	26	21	16	27	0	43	0	4	0	0	0	4	39	39		
Papendrecht	-2	32	11	19	34	0	53	7	1	0	1	0	9	44	44		
Pijnacker-Nootdorp	2	57	46	13	61	0	74	3	2	9	5	0	19	55	55		
Ridderkerk	11	47	25	33	50	0	83	1	8	1	16	0	26	57	57		
Rijswijk	-18	57	80	-41	61	0	20	3	4	10	8	0	25	-5			-5
Rotterdam	157	650	863	-56	693	0	637	32	59	61	121	0	273	364	364		
Schiedam	20	79	94	5	85	0	90	7	2	13	8	0	30	60	60		
Sliedrecht	1	26	22	5	28	0	33	4	1	4	1	0	10	23	23		
Teylingen	20	38	39	19	41	0	60	9	9	2	1	0	21	39	39		
Vlaardingen	24	74	61	37	79	0	116	10	13	6	13	0	42	74	74		
Voorne aan Zee	25	73	67	31	78	0	109	15	14	2	8	0	39	70	70		
Voorschoten	26	26	20	32	27	0	59	15	0	5	1	0	21	38	38		
Waddinxveen	4	32	19	17	35	0	52	5	6	5	1	0	17	35	35		
Wassenaar	-2	27	28	-3	29	0	26	2	0	2	1	0	5	21	21		
Westland	-25	112	124	-37	120	0	83	11	20	4	14	0	49	34	34		
Zoetermeer	7	125	142	-10	133	0	123	4	25	13	17	0	59	64	64		
Zoeterwoude	4	10	11	3	10	0	13	2	2	0	3	0	7	6	6		
Zuidplas	12	46	68	-10	50	0	40	40	3	0	-35	0	8	32	32		
Zwijndrecht	9	45	27	27	47	0	74	2	23	0	13	0	38	36	36		
 totaal Zuid-Holland	575	3,746	3,669	652	3,995	0	4,647	426	499	385	444	0	0	1,754	2,893	2,914	-21
aantal gemeenten: 50																48	2

Deze maandcijfers worden maandelijks verstuurd. Het is een gefixeerd overzicht en geeft de stand weer van de eerste dag van de maand. Deze cijfers hebben geen relatie tot eventueel andere overzichten die het COA op andere momenten op verzoek uitdraait. De cijfers geven de meest actuele stand van de realisatie weer op de desbetreffende peildatum. Zou u deze overzichten met elkaar vergelijken dan is het dus mogelijk dat u verschillen in de realisatie ontdekt.

Overzicht huisvesting vergunninghouders
Peildatum: 01-05-2024

Overzicht gemeenten van provincie Zuid-Holland

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de commissarissen van de Koning, gedeputeerden, burgemeesters en wethouders en corporatiebestuurders

**Directoraat-Generaal
Migratie**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk

xxxxx

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 25 april 2024

Onderwerp Opvang van asielzoekers en Oekraïense ontheemden en taakstelling huisvesting statushouders

Geachte Commissarissen van de Koning, gedeputeerden, burgemeesters en wethouders, en corporatiebestuurders,

Medeoverheden en partners binnen de migratieketen leveren grote inspanningen aan de opvang van asielzoekers, de huisvesting van statushouders en de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Het kabinet is u daarvoor zeer erkentelijk. Op 15 april jl. hebben wij een brief gestuurd aan de Commissarissen van de Koning en de colleges van B&W over de urgente oproep om op korte termijn spoed tijdelijke gemeentelijke opvang te realiseren. Wij willen u in deze brief informeren over de bredere opgaven van het verwachte aantal asielzoekers en de opvangbehoefte over een langere periode, alsmede de taakstelling huisvesting statushouders voor 2024-II en de prognose voor het aantal op te vangen Oekraïense ontheemden in de gemeentelijke opvang. Ook hiervoor hebben wij uw inzet heel hard nodig.

Ook heeft de afgelopen maanden een aantal belangrijke ontwikkelingen plaatsgevonden. De inwerkingtreding van de Spreidingswet biedt perspectief en maakt van 2024 een belangrijk overgangsjaar waarin de deelnemers aan de Provinciale Regietafels hard aan de slag zijn met het maken van afspraken over het aantal te realiseren opvangplekken. De eerste doorstroomlocaties, waarover ik u in voorgaande brieven informeerde, zijn inmiddels gerealiseerd. Tot slot is op Europees niveau overeenstemming op het Asiel- en Migratiepact, een belangrijke doorbraak voor een gezamenlijke aanpak van asiel en migratie in de EU.

In deze brief willen wij u informeren over:

1. Meerjaren productieprognose (MPP), benodigde opvangcapaciteit en Spreidingswet;
2. Huisvesting statushouders en vaststelling taakstelling huisvesting statushouders 2024-II;
3. Prognose benodigde opvang Oekraïense ontheemden.

1. MPP, benodigde opvangcapaciteit en Spreidingswet

In de brief van 5 april jl. heeft het kabinet de Tweede Kamer geïnformeerd over de Meerjaren Productieprognose (MPP).¹ De MPP is een periodiek overzicht van prognoses voor een groot aantal organisaties² in de migratieketen, het ministerie van Buitenlandse Zaken, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Rechtspraak en Nidos. Met een prognosemodel worden

¹ De brief is te raadplegen via [TK Actuele situatie asielketen en Oekraïense ontheemden MPP 2024 I | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](https://tk.actuele.situatie.asielketen.nl)

² IND, COA, DT&V, Politie.

verschillende scenario's geschetst over de mogelijke in-, door- en uitstroom in de migratieketen. Naar verwachting bedraagt de instroom van het totale aantal asielaanvragen 69.800 in 2024.³ Nieuw te nemen maatregelen of beleidswijzigingen, zoals het EU Asiel- en Migratiepact of de doorstroomlocaties, kunnen effect hebben op de geschetste scenario's maar zijn niet in de prognose meegenomen omdat deze nog niet kwantificeerbaar zijn.

Op basis van de prognoses van de MPP is de verwachting dat op 1 januari 2025 een behoefte is aan in totaal 97.500 opvangplekken. Bij ongewijzigd beleid stijgt dit aantal tot 133.500 opvangplekken per 1 januari 2026. Op die datum bevinden zich naar verwachting 48.500 statushouders in de asielopvang. Dit zijn mensen die recht hebben op huisvesting in een gemeente.

Een belangrijk aandachtspunt blijft de opvang van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv). De verwachting is dat de instroom van deze groep hoog blijft en daarmee ook de druk op de opvang door COA en Nidos. Momenteel beschikt het COA over ca. 4.300 plekken voor amv. Per 1 januari 2025 wordt de capaciteitsbehoefte van het COA geschat op 9.500 amv plekken als, onderdeel van de totale asielopvang-opgave zoals hierboven benoemd.

Capaciteitsraming

Op 1 februari jl. is de Spreidingswet in werking getreden. Deze wet kent een cyclus en raming van twee jaar. De capaciteitsraming is vastgesteld op 96.000 benodigde opvangplekken, waarvan 8.140 voor amv, zoals eerder aan u geschreven. De systematiek van de capaciteitsraming van de Spreidingswet blijft leidend. Wijzigingen tussendoor zijn alleen mogelijk als er sprake is van een (nieuwe) oorlog of natuurramp, dat is op dit moment niet aan de orde.

Om te voorkomen dat het aantal benodigde opvangplekken boven de 96.000 uitkomt, zijn verschillende maatregelen nodig richting 2026. De belangrijkste instrumenten die we inzetten zien op (1) instroombeheersing, met name door Europese inzet; (2) de doorstroom reguleren met de productie bij de IND en (3) de uitstroom van statushouders uit de opvang vergroten, door gemeenten te stimuleren statushouders zo snel mogelijk na vergunningverlening te huisvesten in permanente passende huisvesting of een doorstroomlocatie. Als uiterste redmiddel brengen wij statushouders tijdelijk onder in een hotel. Het vraagt uiteraard nog veel om dit voor elkaar te krijgen. Daarom gaat de Staatssecretaris met de partners in de asielketen in gesprek hoe we ons voorbereiden op mogelijke opwaartse afwijkingen van de capaciteitsbehoefte, zodat we gezamenlijk voorbereid zijn op verschillende scenario's.

Een volledig overzicht van de maatregelen die het kabinet neemt om de instroom te beperken, en door- en uitstroom te stimuleren, vindt u in de bovengenoemde brief aan de Tweede Kamer van 5 april 2024.

Spreidingswet en versterking PRT's

Aan de provinciale regietafels (PRT's) wordt momenteel het gesprek gevoerd over de invulling van de opvang in gemeenten van iedere provincie naar aanleiding van de gepubliceerde capaciteitsraming van de Spreidingswet. De commissarissen van de Koning (cvdK's), in hun rol als rijksorgaan, doen hiervan verslag aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid vóór 1 november 2024. Op basis van het verslag neemt de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid voor 1 januari 2025 het verdeelbesluit. Wanneer uit het verslag blijkt dat de opgave per provincie volledig wordt gerealiseerd, dan wordt het verslag omgezet in een verdeelbesluit. Bij onvolledige realisatie bepaalt de Staatssecretaris de wijze waarop deze wel gerealiseerd dient te worden. De verdeelbesluiten worden door

³ De MPP spreekt van een minimum, medio en maximum scenario. Het medio scenario bedraagt 69.800 asielaanvragen.

de Staatssecretaris voor 1 januari 2025 genomen. Gemeenten werken vervolgens mee aan eventuele benodigde vergunningen en omgevingsplan en stellen een locatie of accommodatie ter beschikking. Over de exploitatie en realisatie van de opvanglocatie maken zij afspraken met het COA. Ook kunnen zij ervoor kiezen dit onder eigen verantwoordelijkheid te doen. Het COA bepaalt in alle gevallen welke asielzoeker waar wordt geplaatst. Gemeenten zijn op basis van de Spreidingswet gehouden een locatie of accommodatie ter beschikking te stellen zodat de plaatsen die opgenomen zijn in het verdeelbesluit uiterlijk een half jaar na vaststelling ter beschikking komen, zodat er daadwerkelijk asielzoekers kunnen worden opgevangen. Deze 96.000 opvangplekken moeten dus uiterlijk op 1 juli 2025 gerealiseerd zijn.

Met de Spreidingswet hebben de PRT's een formele en belangrijkere rol gekregen. Ook vindt aan de PRT's de bestuurlijke afstemming plaats over de opvang van Oekraïense ontheemden, naast de afstemming over asielopvang en huisvesting van statushouders. Om deze taken goed te kunnen vervullen, is een versterking van de PRT's van belang. De afgelopen maanden zijn - in afstemming tussen het rijk en medeoverheden - maatregelen uitgewerkt die hierop zien. Het kabinet heeft sinds eind 2022 incidenteel in totaal 6,2 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de PRT's. In de loop van dit jaar zal eenmalig nog 2,4 miljoen euro beschikbaar worden gesteld. Over de versterking van de PRT's en structurele financiering wordt u op een separaat moment nader geïnformeerd.

2. Huisvesting statushouders en vaststelling taakstelling 2024-II

Gemeenten staan voor een grote uitdaging om statushouders tijdig te huisvesten. Voor de eerste helft van 2024 bedraagt de totale opgave ruim 25.000 te huisvesten vergunninghouders. Deze opgave bestaat uit de taakstelling van 18.750 voor de eerste helft van 2024 en de eind 2023 opgelopen achterstand van circa 6.400.

De taakstelling voor de tweede helft van 2024 is vastgesteld op 17.000 te huisvesten statushouders (exclusief de achterstand die eventueel wordt opgelopen in de huidige periode). Binnen deze taakstelling bedraagt de indicatieve opgave voor kleinschalige opvangplekken van Nidos voor amv met verblijfsstatus 4.600. Hiermee wordt de totale capaciteitsbehoefte voor de kleinschalige opvang van Nidos in beeld gebracht.

Tijdige huisvesting is en blijft van groot belang, omdat statushouders dan kunnen starten met integratie en participatie. Ook gelet op de druk in de asielopvang is het noodzakelijk dat de opvangplekken die nu noodgedwongen bezet worden gehouden door vergunninghouders, sneller beschikbaar komen voor asielzoekers. Om te kunnen voldoen aan de huisvestingsopgave voor vergunninghouders is dus blijvende inzet nodig op het vergroten van de (tijdelijke) woningvoorraad én het beter benutten van de woningvoorraad. Zie voor meer informatie het overzicht Mogelijkheden, ondersteuning en regelingen huisvesting aandachtsgroepen.⁴

In het kader van de huisvesting van statushouders vragen wij bijzondere aandacht op (a) het belang van kleinschalige opvang voor amv en (b) de mogelijkheden die doorstroomlocaties bieden.

a. Kleinschalige opvang voor amv met verblijfsstatus

Amv die verblijven in de COA-opvang en een verblijfsvergunning krijgen, stromen door naar de kleinschalige opvang (kso) van Nidos. Dit kan een woongroep zijn waar maximaal 12 jongeren samenwonen onder begeleiding, of een woonhuis waar gemiddeld vier jongeren onder begeleiding wonen. Deze jongeren worden tot hun 18^e levensjaar opgevangen en begeleid door Nidos en haar contractpartners, of langer tot maximaal 21 jaar in het geval de jongere kiest

⁴ Kamerstukken II, 2023-2024, 32847 nr. 1135

voor verlengde opvang. Vanaf dat moment zijn gemeenten verantwoordelijk voor het bieden van passende vervolghuisvesting. Het aantal gerealiseerde kso-plekken blijft echter achter op de capaciteitsbehoefte van Nidos - voor de eerste helft van 2024 vastgesteld op 3.900 - waardoor de jongeren noodgedwongen langer bij COA verblijven. Ook lukt het gemeenten niet altijd om tijdig te voorzien in vervolghuisvesting. De plek in de kso blijft daardoor langer bezet, wat ook drukt op de beschikbare capaciteit.

Wij roepen gemeenten dan ook met klem op om zich in te zetten voor de realisatie van kso-locaties en tijdige vervolghuisvesting voor deze kwetsbare jongeren. Op het moment van opvang in de kso tellen deze amv direct mee voor de huisvestingstaakstelling van de gemeente. Mocht een gemeente een geschikt pand hebben, een pand hebben dat mogelijk geschikt te maken is, of vragen hebben over wat een pand geschikt maakt voor een kso, kan contact opgenomen worden met Nidos via bureauopvang@nidos.nl

b. Doorstroomlocaties

Een doorstroomlocatie is een locatie waar statushouders maximaal 12 maanden kunnen verblijven gefinancierd door het rijk. Het betreft een overgang van asielopvang naar huisvesting in de gemeente of regio waaraan zij gekoppeld zijn en uiteindelijk gaan wonen. Zo kan er alvast gestart worden met de integratie, in afwachting van definitieve huisvesting. Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft u hierover op 6 juni 2023 een brief gestuurd.⁵ Vanuit het Rijk zijn vergoedingen voor transitie- en beheerkosten beschikbaar. Tijdens het jaar dat statushouders in een doorstroomlocatie verblijven kan door de gemeente bijvoorbeeld door middel van flex- of transformatieprojecten gewerkt worden aan het uitbreiden van de woningvoorraad. Twee locaties zijn inmiddels geopend, waarbij sprake is van een hechte samenwerking tussen gemeenten en rijk. Er hebben zich dertig gemeenten gemeld met belangstelling. Als een gemeente interesse heeft in het openen van een doorstroomlocatie, dan kan contact worden opgenomen via de regio accounthouders (NOO) van het ministerie van Justitie en Veiligheid of Postbusdoorstroomlocaties@minjenv.nl. Een handreiking doorstroomlocaties is beschikbaar.

3. Opvang Oekraïense ontheemden en prognose opvangbehoefte

De invasie van Rusland in Oekraïne en de oorlog duurt nog altijd voort. Voorlopig worden geen grote wijzigingen verwacht in het verloop daarvan.⁶ Daarmee zien we dat er nog steeds sprake is van een constante instroom van ontheemden naar Nederland. Er zijn op dit moment ca. 108.000 ontheemden in Nederland waarvan ca. 92.000 verblijven in de gemeentelijke opvang Oekraïners (GOO) (peildatum: 10 maart 2024).

Op basis van deze prognose wordt rekening gehouden met een netto instroom van ca. 28.000 voor 2024 en is de verwachting dat er per 1 januari 2025 ca. 136.000⁷ ontheemden uit Oekraïne in Nederland verblijven. Op diezelfde datum zijn volgens de prognose 120.000 GOO opvangplekken nodig. Dit betreft nog steeds een inspanningsverplichting. We houden hierbij vast aan de verdeelsleutel die is vastgesteld door het Veiligheidsberaad. Ook voor ontheemden die worden

⁵ [Brief van 6 juni 2023 aan commissarissen van de Koning, gedeputeerden, burgemeesters en wethouders en corporatiebestuurders over de urgente uitvraag voor voorportaal- en doorstroomlocaties \(inclusief kleine opvanglocaties\)](#)

⁶ [Beschermingsopdracht Oekraïense ontheemden in Nederland | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

⁷ Begin januari stonden ca. 105.500 ontheemden met de Oekraïense nationaliteit ingeschreven in de BRP en ca. 2.500 ontheemden afkomstig uit Oekraïne met een overige nationaliteit die recht hebben op bescherming onder de RTB (derdelanders). De instroomverwachting op basis van de prognose is ca. 28.000 in 2024 (gemiddeld 540 per week x 52 weken).

opgevangen via particuliere initiatieven of het eigen circuit blijft inzet van gemeenten nodig.

Hieronder wordt ingegaan op de belangrijkste beleidsonderwerpen die invloed hebben op de realisatie van opvangplekken voor Oekraïense ontheemden: (a) transitiekosten, (b) eigen bijdrage Oekraïense ontheemden; en (c) verblijf en vertrek op langere termijn.

a. Transitiekosten

Om de gemeenten te ondersteunen bij het realiseren van nieuwe opvangplekken verruimt het kabinet bij wijze van pilot de periode om transitiekosten voor verbouwingen van locaties, onder bepaalde voorwaarden, te verrekenen tot en met de looptijd van de Richtlijn tijdelijke bescherming (RTB) +2 jaar. Daarnaast houdt het ministerie van Justitie en Veiligheid bij de hoogte van de compensatie rekening met inflatie. Belangrijk is daarbij te vermelden dat, indien de opvang van Oekraïners eerder eindigt dan de termijn van de RTB + 2 jaar, de resterende looptijd gebruikt wordt om asielzoekers op te vangen in de locatie. De gemeente dient dit schriftelijk te bevestigen. Mochten gemeenten de afspraken niet kunnen nakomen, dan vordert het Rijk de gemaakte transitiekosten naar rato van de resterende tijd terug. Meer informatie is beschikbaar via uw regio-accounthouder of PostbusNOO@minjenv.nl. De pilot wordt voor de zomer van 2024 geëvalueerd met het oog op voortzetting hiervan.

b. Eigen bijdrage Oekraïense ontheemden

Het kabinet blijft de komende periode inzetten op het bevorderen van de zelfredzaamheid en participatie van ontheemden in de Nederlandse samenleving. Dit verlicht de huidige druk op maatschappelijke voorzieningen en draagt bij aan het draagvlak voor de opvang van deze groep. Onderdeel daarvan is om het voorzieningenniveau van ontheemden uit Oekraïne onder de RTB beter te laten aansluiten op dat van andere groepen in de maatschappij. Dit betekent onder meer dat ontheemden bijdragen wanneer ze daar genoeg inkomsten voor hebben. Het wordt gemeenten vanaf 1 juli 2024 verplicht een eigen bijdrage te innen bij meerderjarige ontheemden die inkomsten hebben. De verplichting is afhankelijk van inwerkingtreding van de Tijdelijke Wet opvang ontheemden uit Oekraïne. Deze wet beoogt te voorzien in een wettelijke grondslag voor gemeenten om de polisadministratie van het UWV (Suwinet) in te zien. Aan gemeenten wordt voldoende ruimte geboden, in ieder geval tot 1 januari 2025, om het vereiste inningsproces op zorgvuldige wijze te implementeren. Voor gas, water en elektra ga ik een bijdrage verplichten van 105 euro per meerderjarige ontheemde met inkomsten (en diens meerderjarige gezinsleden) per maand. Dit bedrag is gebaseerd op de geraamde kosten uit het 'Kostprijsonderzoek opvang ontheemden' van eind 2023.⁸ Daarnaast zal een extra bijdrage verplicht worden voor ontheemden die geen eetgeld krijgen maar catering op locatie. Hiertoe wordt de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO) binnenkort aangepast.

Naast de eigen bijdrage wordt een bepaling gewijzigd die regelt hoe lang ontheemden afwezig mogen zijn uit de opvang voordat hun leefgeld mag worden ingetrokken. Dat is op dit moment 28 dagen aaneengesloten, maar wordt 28 dagen per kalenderjaar. Zo sluit de regeling beter aan op de Participatiewet. Ook wordt het vanaf 1 juli 2024 voor gemeenten verplicht het leefgeld in te trekken van ontheemden met inkomsten. Nu is dat een optie. De verplichting is afhankelijk van inwerkingtreding van de Tijdelijke Wet opvang ontheemden uit

⁸ Het betreffende Kostprijsonderzoek is beschikbaar via <https://open.overheid.nl/documenten/dpc-f848e82a59831c6e6ba30ead23b06e96bf4c0697/pdf>

Oekraïne. Deze wet beoogt te voorzien in een wettelijke grondslag voor gemeenten om de polisadministratie van het UWV (Suwinet) in te zien.

c. Verblijf en vertrek op langere termijn

De tijdelijke bescherming voor ontheemden op grond van de RTB is nu geldig tot 4 maart 2025. Over de periode daarna verwachten we in de zomer meer duidelijkheid. Ten aanzien van verblijf en terugkeer op langere termijn zet Nederland in op een EU-gecoördineerde en geharmoniseerde aanpak voor het verblijf en, zodra aan de orde, de ondersteuning van terugkeer van de ontheemden uit Oekraïne. Dit met het oog op het zoveel mogelijk beperken of voorkomen van de verschillen in beleid tussen lidstaten.

Tot slot

De verwachte opvangbehoefte voor zowel asielzoekers en amv als Oekraïense ontheemden, en de taakstelling huisvesting statushouders blijft fors en biedt veel uitdagingen voor medeoverheden, woningcorporaties en de migratieketen. Om een volledig zicht te hebben op de opgaven, is in de bijlage 1 een overzicht opgesteld voor alle drie de opgaven: asielopvang conform de Spreidingswet, opvang voor Oekraïense ontheemden en huisvesting statushouders en wat dat betekent op het niveau van de provincie en veiligheidsregio's. Tevens is een bijlage opgenomen van de taakstelling huisvesting 2024-II per gemeente.

Alleen in gezamenlijkheid kunnen we deze opgaven het hoofd bieden. Tegelijkertijd zetten we stappen naar structurele verbeteringen. Zo biedt de Spreidingswet perspectief voor een stabiel en meer gespreid opvanglandschap. De afspraken in het kader van het Asiel- en Migratiepact leiden naar verwachting tot meer grip op migratie. En om meer gelegenheid te bieden om (duurzame) huisvesting te realiseren, investeren we nu in doorstroomlocaties voor vergunninghouders die de druk op de asielopvang moet doen verminderen.

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Eric van der Burg

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Hugo de Jonge

Bijlagen:

1. Realisatie en opgaven Opvang en Huisvesting;
2. Taakstelling huisvesting 2024-II per gemeente.

Opgaven opvang en huisvesting

Peildatum 1 april 2024 – Versie 11 april 2024

Dit document biedt een overzicht van de opgave voor de te realiseren opvangplekken en huisvesting van vergunninghouders over de verschillende provincies en veiligheidsregio's. Eveneens worden de gerealiseerde opvangplekken en het aantal gehuisveste vergunninghouders getoond per aangegeven peildatum.

Hieronder zal kort toegelicht worden wat er in de verschillende tabellen kan worden afgelezen. Daarbij richt Tabel 1 zich op de groep Oekraïense ontheemden, asielzoekers en vergunninghouders (inclusief alleenstaande minderjarige vreemdelingen). Tabel 2 richt zich specifiek op de groep alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv).

Opvang Oekraïense ontheemden

In Tabel 1 is de opgave weergegeven voor het aantal opvangplekken ten behoeve van ontheemden uit Oekraïne. Deze is gebaseerd op een capaciteitsbehoefte van 120.000 opvangplekken per 1 januari 2025 en de verdeelsleutel zoals die met de veiligheidsregio's overeen is gekomen.

Opgave COA-opvangplekken

In Tabel 1 is de opgave voor het aantal COA-opvangplekken weergegeven dat per 1 januari 2025 nodig is volgens de capaciteitsraming voor de spreidingswet van 96.000.

Naast reguliere opvang zijn er ook noodopvangplekken onder verantwoordelijkheid van het COA met een lager dan gewenst kwaliteitsniveau, vaak van tijdelijke aard, waar asielzoekers en vergunninghouders worden opgevangen. In dit overzicht wordt ook over dit type opvangplekken gerapporteerd, het is echter het streven dat deze opvangplekken worden vervangen door opvangplekken met een regulier kwaliteitsniveau volgens de opgave COA-opvangplekken.

Tijdelijke Gemeentelijke Opvangplekken (TGO) zijn opvangplekken voor kortdurende opvang, gecoördineerd door gemeenten.

Om tot een overzicht te komen op provincie- en Veiligheidsregio (VR)-niveau, zijn de opgaven en realisatiecijfers van de gemeenten die binnen een provincie of VR vallen bij elkaar opgeteld (Tabel 1). Volgens de systematiek van de spreidingswet hebben de gemeenten tot 1 juli 2025 om de plekken te realiseren.

Huisvesting vergunninghouders

Als wettelijke opgave voor de huisvesting vergunninghouders is in Tabel 1 de taakstelling 2024-I gebruikt. Deze taakstelling is gebaseerd op het aantal inwoners per gemeente. Naast de taakstelling wordt eveneens de taakstelling incl. voor- en achterstanden weergegeven. Om tot een overzicht te komen op provincie- en Veiligheidsregio (VR)-niveau, zijn de opgaven en realisatiecijfers van de gemeenten die binnen een provincie of VR vallen bij elkaar opgeteld.

Tabel 1

Provincie	Opvang Oekraïne			Opvang COA					Huisvesting vergunninghouders				
	Opgave 1 jan 2025	Realisatie (1)	Verschil	Opgave 1 jan 2025	Realisatie Regulier	Realisatie Noodopvang	Realisatie Tijdelijke Gemeentelijke Opvang	Verschil	Taakstelling 2024-I	Taakstelling 2024-I incl. achterstand/ voorsprong	Realisatie	Verschil	Taakstelling 2024-II
<i>Veiligheidsregio</i>													
Groningen (2)	5.592	2.853	2.739	2.715	3.125	1.458	70	-1.938	626	901	204	697	569
<i>Groningen</i>	5.592	2.853	2.739	2.715	3.125	1.458	70	-1.938	626	901	204	697	569
Fryslân	6.766	4.118	2.648	3.391	2.979	1.205	0	-793	694	1.073	264	809	632
<i>Fryslân</i>	6.766	4.118	2.648	3.391	2.979	1.205	0	-793	694	1.073	264	809	632
Drenthe	5.722	4.163	1.559	2.691	3.494	1.207	347	-2.357	530	652	213	439	480
<i>Drenthe</i>	5.722	4.163	1.559	2.691	3.494	1.207	347	-2.357	530	652	213	439	480
Overijssel	9.782	7.186	2.596	6.325	2.228	1.364	479	2.254	1.249	1.693	460	1.233	1.134
<i>IJsselland</i>	4.976	3.638	1.338	3.050	1.669	412	351	618	576	766	256	510	521
<i>Twente</i>	4.806	3.548	1.258	3.275	559	952	128	1.636	673	927	204	723	613
Gelderland	15.358	11.416	3.942	11.704	4.862	2.935	1.406	2.501	2.251	3.044	952	2.092	2.040
<i>Noord-enOost-Gelderland</i>	6.534	4.561	1.973	4.745	2.401	927	26	1.391	890	1.214	428	786	804
<i>Gelderland-Midden</i>	4.634	3.472	1.162	3.836	1.941	1.784	110	1	752	1.069	286	783	683
<i>Gelderland-Zuid</i>	4.190	3.383	807	3.123	520	224	1.270	1.109	609	761	238	523	553
Utrecht	6.270	6.768	-498	8.207	2.512	1.590	320	3.785	1.459	2.031	501	1.530	1.323
<i>Utrecht</i>	6.270	6.768	-498	8.207	2.512	1.590	320	3.785	1.459	2.031	501	1.530	1.323
Noord-Holland	18.560	16.896	1.664	16.290	2.602	6.961	355	6.372	3.104	4.732	1.042	3.690	2.812
<i>Noord-Holland-Noord</i>	4.816	4.769	47	3.833	1.598	498	225	1.512	714	927	206	721	648
<i>Zaanstreek-Waterland</i>	3.034	2.117	917	1.918	0	808	0	1.110	366	320	159	161	330
<i>Kennemerland</i>	3.530	3.458	72	3.347	208	1.924	100	1.115	590	630	235	395	535
<i>Amsterdam-Amstelland</i>	4.564	4.474	90	5.707	796	3.364	30	1.517	1.176	2.522	360	2.162	1.065
<i>GooienVechtstreek</i>	2.616	2.078	538	1.485	0	367	0	1.118	258	333	82	251	234

Zuid-Holland	18.278	15.621	2.657	19.776	1.783	6.880	453	10.660	3.995	4.647	1.310	3.337	3.619
<i>Haaglanden</i>	4.676	3.666	1.010	5.794	0	2.743	229	2.822	1.206	1.317	419	898	1.092
<i>Hollands-Midden</i>	4.470	3.976	494	4.926	1.383	513	100	2.930	878	991	330	661	796
<i>Rotterdam-Rijnmond</i>	5.556	5.216	340	6.441	0	2.719	0	3.722	1.416	1.568	390	1.178	1.283
<i>Zuid-Holland-Zuid</i>	3.576	2.763	813	2.615	400	905	124	1.186	495	771	171	600	448
Zeeland	4.628	2.902	1.726	2.109	314	1.526	195	74	417	529	128	401	375
<i>Zeeland</i>	4.628	2.902	1.726	2.109	314	1.526	195	74	417	529	128	401	375
Noord-Brabant	16.255	12.107	4.148	14.689	4.310	2.438	1.181	6.760	2.767	3.441	1.201	2.240	2.511
<i>Midden-enWest-Brabant</i>	6.456	4.939	1.517	6.267	1.956	748	616	2.947	1.212	1.593	611	982	1.101
<i>Brabant-Noord</i>	4.732	3.676	1.056	3.908	594	951	312	2.051	707	775	255	520	642
<i>Brabant-Zuidoost</i>	5.067	3.492	1.575	4.514	1.760	739	253	1.762	848	1.073	335	738	768
Limburg	8.456	6.195	2.261	5.662	2.480	508	994	1.680	1.192	1.771	407	1.364	1.082
<i>Limburg-Noord</i>	4.599	3.075	1.524	2.892	1.020	381	357	1.134	562	806	209	597	509
<i>Limburg-Zuid</i>	3.857	3.120	737	2.770	1.460	127	637	546	630	965	198	767	573
Flevoland	4.333	2.652	1.681	2.441	3.732	629	0	-1.920	466	637	148	489	423
<i>Flevoland</i>	4.333	2.652	1.681	2.441	3.732	629	0	-1.920	466	637	148	489	423
Totaal	120.000	92.877	27.123	96.000	34.421	28.701	5.800	27.078	18.750	25.151	6.830	18.321	17.000
<i>peildatum</i>	<i>1-apr</i>			<i>1-apr</i>			<i>1-apr</i>			<i>1-apr</i>			

1) Het aantal crisisnoodopvangplekken – geschikt voor opvang van maximaal 72 uur - maakt geen onderdeel uit van de opvangopgave van 120.000 per 1-1-2025, aangezien die opvangopgave betrekking heeft op het realiseren van het aantal noodopvangplekken. Op 1 april bedroeg het aantal crisisnoodopvangplekken voor ontheemde Oekrainers ca. 910.

2) Voor Groningen is een bestuurlijk arrangement overeengekomen. In het arrangement is vastgelegd dat de komende periode 5.744 asielopvangplekken, 160 opvangplekken voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen, 3.033 plekken voor Oekraïense ontheemden en 260 plekken voor de landelijke vreemdelingenvoorziening worden geleverd door provincie Groningen.

AMV

Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv) vormen een bijzondere groep. De opvang en begeleiding van amv kent andere voorwaarden dan de opvang en begeleiding van volwassenen of gezinnen met kinderen. Naast het COA vangt ook het Nidos (en haar contractpartners) amv op.

In Tabel 2 is de indicatieve opgave weergegeven voor de te realiseren opvangplekken ten behoeve van amv over de verschillende provincies volgens de capaciteitsraming voor de spreidingswet evenals de gerealiseerde opvangplekken op de aangegeven peildatum. Om tot een overzicht te komen op provincieniveau zijn de opgaven en realisatiecijfers van de gemeenten die binnen een provincie vallen bij elkaar opgeteld.

Toelichting over de taakverdeling tussen Nidos en COA m.b.t. opvang van amv

- Een amv die bij aankomst jonger is dan 15 jaar wordt in beginsel door Nidos in een opvanggezin geplaatst. De verblijfsstatus van de amv maakt hiervoor niet uit. De amv blijft daar tot zijn/haar achttiende verjaardag, tenzij in de tussentijd sprake is van gezinshereniging in Nederland of terugkeer naar het land van herkomst. Is er geen passend opvanggezin voor deze jongere, dan vangt het COA de 13- en 14-jarige jongeren op in kleinschalige voorzieningen.
- Een amv van 15 jaar of ouder wordt na aankomst in Nederland door het COA opgevangen gedurende de asielprocedure of na het ontvangen van een negatieve beschikking. Het COA vangt de amv op in een procesopvang locatie amv (POA) of een kleinschalige woonvoorziening (KWV).
- Zodra een amv van 15 jaar of ouder een status verkrijgt, stroomt de amv door naar de kleinschalige opvang van Nidos en haar contractpartners. De amv wordt dan geplaatst in de kleinschalige opvang (KSO). Binnen de KSO zijn er twee opvangvormen: een kinderwoongroep (KWG) of een kleinschalige wooneenheid (KWE).

Toelichting indicatieve opgave amv Nidos (kleinschalige opvang)

- Nidos heeft per 1 juli 2024 in totaal 3.900 plekken nodig voor amv in de kleinschalige opvang (KSO), zie kolom "Indicatieve opgave amv Nidos" in Tabel 2.
- Sinds 1 januari 2016 zijn alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv) onderdeel van de taakstelling van gemeenten. Amv die door Nidos worden gehuisvest in de kleinschalige opvang (KSO) tellen mee in de taakstelling voor de huisvesting van statushouders in de desbetreffende gemeentes van de provincie. Wanneer een amv geplaatst wordt in een kleinschalige opvanglocatie van Nidos in een gemeente, wordt de amv direct gekoppeld aan de taakstelling van die gemeente.
- Amv die opgevangen worden in opvanggezinnen van Nidos (OWG), maken geen deel uit van de indicatieve capaciteitsopgave Nidos. De capaciteitsopgave Nidos zoals weergegeven in Tabel 2 betreft enkel de amv met een vergunning in kleinschalige opvang (KSO).
- Nidos vangt amv op vanaf 4 jongeren in een woning, waardoor bij een aantal gemeenten binnen de provincies de capaciteitsopgave op nul (0) uitkomt.
- Wanneer er meer amv worden gehuisvest dan de indicatieve capaciteitsopgave Nidos zoals in Tabel 2 wordt weergegeven, zullen deze amv meetellen voor de taakstelling voor de huisvesting van statushouders in de desbetreffende gemeente. Dit gaat gepaard met een (uitgestelde) huisvestingsplicht. Een amv stroomt uit wanneer hij tussen 18 en 21 jaar oud is. De (ex-) amv kan op dat moment een beroep doen op vervolghuisvesting in het kader van de huisvestingsplicht bij de gemeente alwaar hij opgevangen wordt.

Tabel 2 Provincie	Opgave amv COA			Indicatieve opgave amv Nidos			
	Opgave 1 jan 2025	Realisatie	Verschil	Opgave 1 jul 2024	Realisatie	Verschil	Opgave 1 jan 2025
<i>Groningen</i>	228	301	-73	128	106	22	155
<i>Fryslân</i>	288	182	106	149	44	105	173
<i>Drenthe</i>	229	141	88	114	54	60	131
<i>Overijssel</i>	538	261	277	267	45	222	309
<i>Gelderland</i>	992	696	296	475	283	192	555
<i>Utrecht</i>	696	362	334	301	149	152	355
<i>Noord-Holland</i>	1.380	628	752	634	239	395	757
<i>Zuid-Holland</i>	1.677	474	1.203	838	261	577	976
<i>Zeeland</i>	180	80	100	82	44	38	100
<i>Noord-Brabant</i>	1.245	844	401	577	287	290	681
<i>Limburg</i>	480	149	331	237	46	191	294
<i>Flevoland</i>	207	248	-41	98	18	80	114
Totaal	8.140	4.366	3.774	3.900	1.576	2.324	4.600

peildatum

1-apr

25-mrt

HUISVESTINGSTAAKSTELLING 2024-II VERGUNNINGHOUDERS

Gemeente 1)	Inwoners 1-1-2023 2)	Huisvestings- 2e helft 2024	Indicatieve opgave kleinschalige opvang amv 3)
Groningen			
Eemsdelta	45.394	43	12
Groningen	238.147	226	60
Het Hogeland	48.298	46	13
Midden-Groningen	61.554	59	16
Oldambt	39.044	37	10
Pekela	12.404	12	4
Stadskanaal	32.135	31	9
Veendam	27.616	27	7
Westerkwartier	64.946	62	17
Westerwolde	26.537	26	7
Subtotaal provincie Groningen	596.075	569	155

Friesland

Achtkarspelen	28.149	27	8
⁽⁴⁾ Ameland	3.840	0	0
Dantumadiel	19.194	19	5
De Fryske Marren	51.992	50	14
Harlingen	16.188	16	5
Heerenveen	51.637	49	13
⁽⁴⁾ Leeuwarden	127.073	131	35
Noardeast-Fryslân	45.812	44	12
Ooststellingwerf	25.837	25	7
Opsterland	30.054	29	8
⁽⁴⁾ Schiermonnikoog	982	0	0
Smallingerland	56.098	54	15
Súdwest-Fryslân	90.883	86	23
⁽⁴⁾ Terschelling	4.928	0	0
Tytsjerksteradiel	32.408	31	9
⁽⁴⁾ Vlieland	1.291	0	0
Waadhoeke	46.718	45	12
Weststellingwerf	26.467	26	7
Subtotaal provincie Friesland	659.551	632	173

Drenthe

Aa en Hunze	25.724	25	7
Assen	69.414	66	18
Borger-Odoorn	25.919	25	7
Coevorden	35.700	34	9
De Wolden	24.602	24	7
Emmen	108.765	103	28
Hoogeveen	56.433	54	15
Meppel	35.464	34	9
Midden-Drenthe	33.987	33	9
Noordenveld	31.591	30	8
Tynaarlo	34.592	33	9
Westerveld	19.860	19	5
Subtotaal provincie Drenthe	502.051	480	131

Overijssel			
Almelo	73.949	70	19
Borne	24.524	24	7
Dalfsen	29.612	28	8
Deventer	102.781	98	26
Dinkelland	26.743	26	7
Enschede	161.235	153	41
Haaksbergen	24.502	24	7
Hardenberg	62.509	60	16
Hellendoorn	36.261	35	10
Hengelo (O.)	82.311	78	21
Hof van Twente	35.455	34	9
Kampen	55.614	53	14
Losser	23.362	23	6
Oldenzaal	31.925	31	9
Olst-Wijhe	18.682	18	5
Ommen	18.955	18	5
Raalte	38.500	37	10
Rijssen-Holten	38.493	37	10
Staphorst	17.628	17	5
Steenwijkerland	45.376	43	12
Tubbergen	21.408	21	6
Twenterand	33.867	33	9
Wierden	24.862	24	7
Zwartewaterland	23.368	23	6
Zwolle	132.411	126	34
Subtotaal provincie Overijssel	1.184.333	1.134	309

Gelderland

Aalten	27.244	26	7
Apeldoorn	167.191	158	43
Arnhem	165.770	157	42
Barneveld	61.655	59	16
Berg en Dal	35.420	34	9
Berkelland	44.022	42	12
Beuningen	26.573	26	7
Bronckhorst	36.277	35	10
Brummen	21.105	20	6
Buren	27.725	27	7
Culemborg	29.729	29	8
Doesburg	11.081	11	0
Doetinchem	59.195	56	15
Druten	19.505	19	5
Duiven	24.937	24	7
Ede	122.012	116	31
Elburg	24.037	23	7
Epe	33.283	32	9
Ermelo	27.496	26	7
Harderwijk	48.906	47	13
Hatterij	12.563	12	4
Heerde	19.214	19	5
Heumen	16.824	16	5
Lingewaard	47.220	45	12
Lochem	34.314	33	9
Maasdriel	26.020	25	7
Montferland	36.882	35	10
Neder-Betuwe	25.448	25	7
Nijkerk	44.975	43	12
Nijmegen	182.480	173	46
Nunspeet	28.731	28	8
Oldebroek	24.264	23	7
Oost Gelre	29.846	29	8
Oude IJsselstreek	39.613	38	10
Overbetuwe	48.707	47	13
Putten	24.904	24	7
Renkum	31.461	30	8
Rheden	43.570	42	11
Rozendaal	1.754	2	0
Scherpenzeel	10.386	10	0
Tiel	42.604	41	11
Voorst	25.215	24	7
Wageningen	40.960	39	11
West Betuwe	52.720	50	14
West Maas en Waal	20.065	19	6
Westervoort	15.114	15	4
Wijchen	41.537	40	11
Winterswijk	29.253	28	8
Zaltbommel	30.349	29	8
Zevenaar	45.042	43	12
Zutphen	48.510	46	13
Subtotaal provincie Gelderland	2.133.708	2.040	555

Flevoland			
Almere	222.825	211	57
Dronten	43.593	42	11
Lelystad	83.033	79	21
Noordoostpolder	49.729	47	13
Urk	21.829	21	6
Zeewolde	23.692	23	6
Subtotaal provincie Flevoland	444.701	423	114

Utrecht

Amersfoort	160.759	152	41
Baarn	25.008	24	7
Bunnik	16.026	16	5
Bunschoten	22.500	22	6
De Bilt	43.884	42	12
De Ronde Venen	45.572	44	12
Eemnes	9.598	10	0
Houten	50.581	48	13
IJsselstein	33.492	32	9
Leusden	31.467	30	8
Lopik	14.704	14	4
Montfoort	13.929	14	4
Nieuwegein	65.426	62	17
Oudewater	10.232	10	0
Renswoude	5.747	6	0
Rhenen	20.329	20	6
Soest	47.439	45	12
Stichtse Vecht	65.771	63	17
Utrecht	367.947	348	93
Utrechtse Heuvelrug	50.429	48	13
Veenendaal	68.525	65	18
Vijfheerenlanden	60.052	57	16
Wijk bij Duurstede	23.995	23	7
Woerden	53.244	51	14
Woudenberg	14.358	14	4
Zeist	66.629	63	17
Subtotaal provincie Utrecht	1.387.643	1.323	355

Noord-Holland

Aalsmeer	33.063	32	9
Alkmaar	111.834	106	29
Amstelveen	94.418	90	24
Amsterdam	918.117	868	232
Bergen (NH.)	30.138	29	8
Beverwijk	42.711	41	11
Blaricum	12.490	12	4
Bloemendaal	23.922	23	7
Castricum	36.345	35	10
Den Helder	56.539	54	15
Diemen	32.785	31	9
Dijk en Waard	88.985	85	23
Drechterland	20.385	20	6
Edam-Volendam	36.760	35	10
Enkhuizen	18.885	18	5
Gooise Meren	60.341	58	16
Haarlem	165.396	157	42
Haarlemmermeer	162.300	154	41
Heemskerk	39.431	38	10
Heemstede	27.778	27	7
Heiloo	24.319	23	7
Hilversum	93.345	89	24
Hollands Kroon	49.431	47	13
Hoorn	75.216	72	19
Huizen	41.252	39	11
Koggenland	23.509	23	6
Landsmeer	11.705	12	0
Laren (NH.)	11.712	12	0
Medemblik	46.031	44	12
Oostzaan	9.720	10	0
Opmeer	12.180	12	4
Ouder-Amstel	14.276	14	4
Purmerend	93.992	89	24
Schagen	47.450	45	12
Stede Broec	22.138	21	6
Texel	13.979	14	4
Uitgeest	13.472	13	4
Uithoorn	31.442	30	8
Velsen	68.790	65	18
Waterland	17.609	17	5
Wijdmeren	24.659	24	7
Wormerland	16.612	16	5
Zaanstad	159.618	151	41
Zandvoort	17.542	17	5
Subtotaal provincie Noord-Holland	2.952.622	2.812	757

Zuid-Holland

Alblasserdam	20.356	20	6
Albrandswaard	26.357	25	7
Alphen aan den Rijn	114.182	108	29
Barendrecht	48.812	47	13
Bodegraven-Reeuwijk	36.308	35	10
Capelle aan den IJssel	67.552	64	18
Delft	106.086	101	27
Dordrecht	121.434	115	31
Goeree-Overflakkee	51.590	49	13
Gorinchem	38.461	37	10
Gouda	75.316	72	19
Hardinxveld-Giessendam	18.681	18	5
Hendrik-Ido-Ambacht	32.183	31	9
Hillegom	22.453	22	6
Hoeksche Waard	89.760	85	23
Kaag en Braassem	28.573	27	8
Katwijk	66.607	63	17
Krimpen aan den IJssel	29.504	28	8
Krimpenerwaard	57.700	55	15
Lansingerland	64.754	62	17
Leiden	127.089	121	32
Leiderdorp	27.657	27	7
Leidschendam-Voorburg	77.753	74	20
Lisse	23.390	23	6
Maassluis	35.303	34	9
Midden-Delfland	19.472	19	5
Molenlanden	45.158	43	12
Nieuwkoop	29.463	28	8
Nissewaard	86.833	83	22
Noordwijk	45.179	43	12
Oegstgeest	25.746	25	7
Papendrecht	32.277	31	9
Pijnacker-Nootdorp	57.672	55	15
Ridderkerk	47.477	45	12
Rijswijk (ZH.)	57.997	55	15
Rotterdam	663.900	628	168
Schiedam	80.628	77	21
s-Gravenhage	562.839	532	142
Sliedrecht	26.184	25	7
Teylingen	38.510	37	10
Vlaardingen	75.079	71	19
Voorne aan Zee	73.945	70	19
Voorschoten	25.665	25	7
Waddinxveen	32.601	31	9
Wassenaar	27.093	26	7
Westland	114.887	109	29
Zoetermeer	126.998	121	32
Zoeterwoude	9.443	9	0
Zuidplas	46.981	45	12
Zwijndrecht	45.018	43	12
Subtotaal provincie Zuid-Holland	3.804.906	3.619	976

Zeeland

Borsele	23.159	22	6
Goes	39.433	38	10
Hulst	27.596	27	7
Kapelle	13.051	13	4
Middelburg (Z.)	49.956	48	13
Noord-Beveland	7.857	8	0
Reimerswaal	23.255	22	6
Schouwen-Duiveland	34.561	33	9
Sluis	23.243	22	6
Terneuzen	54.993	52	14
Tholen	26.825	26	7
Veere	22.045	21	6
Vlissingen	45.150	43	12
Subtotaal provincie Zeeland	391.124	375	100

Noord-Brabant

Alphen-Chaam	10.463	10	0
Altena	57.726	55	15
Asten	17.242	17	5
Baarle-Nassau	7.071	7	0
Bergeijk	19.092	19	5
Bergen op Zoom	68.864	66	18
Bernheze	32.263	31	9
Best	30.897	30	8
Bladel	21.009	20	6
Boekel	11.163	11	0
Boxtel	33.748	32	9
Breda	186.438	177	47
Cranendonck	20.851	20	6
Deurne	32.977	32	9
Dongen	27.200	26	7
Drimmelen	27.994	27	8
Eersel	20.004	19	6
Eindhoven	243.730	231	62
Etten-Leur	44.578	43	12
Geertruidenberg	22.099	21	6
Geldrop-Mierlo	40.441	39	11
Gemert-Bakel	31.383	30	8
Gilze en Rijen	26.815	26	7
Goirle	24.177	23	7
Halderberge	31.041	30	8
Heeze-Leende	16.627	16	5
Helmond	94.898	90	24
Heusden	45.830	44	12
Hilvarenbeek	15.949	16	5
Laarbeek	23.260	22	6
Land van Cuijk	91.423	87	24
Loon op Zand	23.797	23	6
Maashorst	58.934	56	15
Meerijstad	83.715	80	22
Moerdijk	37.711	36	10
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	24.015	23	7
Oirschot	19.217	19	5
Oisterwijk	32.941	32	9
Oosterhout	57.425	55	15
Oss	94.437	90	24
Reusel-De Mierden	13.542	13	4
Roosendaal	77.613	74	20
Rucphen	23.636	23	6
's-Hertogenbosch	158.753	151	40
Sint-Michielsgestel	30.135	29	8
Someren	20.061	19	6
Son en Breugel	18.010	18	5
Steenbergen	24.610	24	7
Tilburg	227.707	216	58
Valkenswaard	31.527	30	8
Veldhoven	46.417	44	12
Vught	32.113	31	9
Waalre	17.980	17	5
Waalwijk	49.952	48	13
Woensdrecht	22.191	21	6
Zundert	22.518	22	6
Subtotaal provincie Noord-Brabant	2.626.210	2.511	681

Limburg

Beek (L.)	16.132	16	5
Beekdaelen	35.966	34	10
Beesel	13.449	13	4
Bergen (L.)	13.119	13	4
Brunssum	27.682	27	7
Echt-Susteren	31.967	31	9
Eijsden-Margraten	25.991	25	7
Gennep	17.764	17	5
Gulpen-Wittem	14.210	14	4
Heerlen	87.122	83	22
Horst aan de Maas	43.641	42	11
Kerkrade	45.620	44	12
Landgraaf	37.175	36	10
Leudal	36.141	35	10
Maasgouw	24.305	23	7
Maastricht	122.734	116	31
Meerssen	18.600	18	5
Mook en Middelaar	8.043	8	0
Nederweert	17.499	17	5
Peel en Maas	45.276	43	12
Roerdalen	20.702	20	6
Roermond	59.981	57	16
Simpelveld	10.396	10	0
Sittard-Geleen	92.234	88	24
Stein (L.)	24.772	24	7
Vaals	10.190	10	0
Valkenburg aan de Geul	16.423	16	5
Venlo	103.328	98	27
Venray	44.628	43	12
Voerendaal	12.405	12	4
Weert	50.872	49	13
Subtotaal provincie Limburg	1.128.367	1.082	294

Totaal-generaal**17.811.291****17.000****4.600**

- 1) In dit overzicht zijn alle door de Staten-Generaal goedgekeurde gemeentelijke herindelingen per 1-1-2024 opgenomen.
- 2) Volgens bevolkingscijfers van het CBS, 1-1-2023 (artikel 29 van Huisvestingswet 2014).
- 3) De aantallen 1, 2 en 3 worden afgerond naar nul. De indicatieve opgave kleinschalige opvang amv geeft de capaciteitsbehoefte verdeeld over alle gemeenten voor de kleinschalige opvang van Nidos weer.
- 4) Op grond van een tussen de provincie Friesland en de gemeente Leeuwarden overeengekomen herverdelingsregeling wordt de huisvestingstaakstelling van Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling en Vlieland door Leeuwarden uitgevoerd.

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Migratie**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk

5275208

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 25 april 2024
Onderwerp Verzamelbrief opvang

Bij de behandeling van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken
asielopvangvoorzieningen van 10 oktober 2023 is een tweetal moties ingediend
door de leden Bisschop en Ceder¹ en de leden Podt en Piri². Aanvullend daarop is
door het lid Piri³ een motie ingediend tijdens het Wetgevingsoverleg⁴ van 12
februari jl. In deze verzamelbrief informeer ik uw Kamer over deze moties en geef
ik daarnaast een reactie op de brieven van de inspectie van Justitie en Veiligheid
(JenV) van 7 december 2023⁵ en 12 maart jl.⁶ over de situatie in Ter Apel en de
bijbehorende nadere onderbouwing. Allereerst ga ik in op de acute opvangsituatie
van dit moment.

Acute opvangsituatie

De druk op Ter Apel en andere opvanglocaties is bijzonder hoog. Met een
bezetting van boven de 100% op alle opvanglocaties is de rek uit de opvang. Voor
het COA is het haast niet doenlijk meer om afspraken over het sluiten van
tijdelijke opvanglocaties na te leven. Bij een aantal gemeenten zijn we niet in
staat geweest om afspraken tijdig na te leven, of dreigt die situatie te ontstaan.
Dat trek ik mij aan en ik doe er alles aan om te zorgen dat afspraken kunnen
worden nageleefd.

Ik vestigde uw aandacht vorige week al op het feit dat er te weinig locaties
openen om de instroom, die aanzienlijk hoger is dan deze periode vorig jaar, bij
te houden.⁷ Daarbij stromen er te weinig statushouders uit naar reguliere
woningen, hotels of doorstroomlocaties, waardoor zij kostbare plekken in de
asielopvang bezet houden. Samen met de minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties deed ik daarom het dringende verzoek om de komende vier
weken in elke provincie met spoed tijdelijke gemeentelijke opvang (hierna:
tijdelijke spoedopvang) en paviljoens op (rijks)gronden voor opvang te realiseren.
Dit betreft geen extra vraag, maar is onderdeel van de bestaande opgave van

¹ 36 333, nr. 68 Bisschop en Ceder

² 36 333, nr 57 Podt en Piri

³ 36 410, nr. 81 Piri

⁴ Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) voor het jaar 2024.

⁵ [Brief Onveilige situatie asielopvang Ter Apel | Brief | Inspectie Justitie en Veiligheid \(inspectie-jenv.nl\)](https://inspectie-jenv.nl)

⁶ [Brief nadere schriftelijke onderbouwing inspectie-oordeel Ter Apel | Brief | Inspectie Justitie en Veiligheid \(inspectie-jenv.nl\)](https://inspectie-jenv.nl)

⁷ Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 19 637, nr. 3242

96.000 opvangplekken van de Spreidingswet en aldus een verzoek om deze zo snel als mogelijk in te vullen.

**Directoraat-Generaal
Migratie**

Afgelopen nachten heeft een aantal mensen tot mijn grote spijt de nacht doorgebracht op een matras op de grond in een ruimte die bedoeld is als wachtruimte.⁸ Dit is niet de bedoeling en laat zien hoe acuut het tekort aan plekken is. Dit tekort is alleen op te lossen als iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt en zijn steentje bijdraagt. Deze week heb ik, in samenwerking met het ministerie van BZK, het ministerie van Defensie, het Rijksvastgoedbedrijf en Staatsbosbeheer, per provincie rijksgronden en -vastgoed gedeeld waar grote paviljoens op kunnen worden gezet. Om dit en de spoedopvang te realiseren heb ik de gemeenten hard nodig. Ik blijf in gesprek met de commissarissen van de Koning en burgemeesters om op de zo kort mogelijke termijn spoedopvang te realiseren.

Datum
25 april 2024

Ons kenmerk
5275208

Motie van de leden Ceder en Bisschop over het COA maatschappelijke organisaties, kerken en vrijwilligersorganisaties laten betrekken bij de invulling van de dagbesteding van asielzoekers

Het is belangrijk dat asielzoekers een zinvolle dagbesteding hebben en zo snel mogelijk actief zijn in de samenleving. Daar zet het COA dan ook op in. Dit doet het COA door reeds bij de oprichting van een asielopvanglocatie maatschappelijke organisaties, kerken en vrijwilligersorganisaties te betrekken om zo activiteiten als vrijwilligerswerk, sport en recreatie vorm te geven. Om dagbesteding verder vorm te geven kunnen bewoners bijvoorbeeld op locatie klussen doen (bijvoorbeeld onderhoud) en heeft het COA verder ook meedoenbalies. De meedoenbalie is een centrale plek in het azc vanwaaruit verschillende activiteiten voor bewoners worden aangeboden, veelal in samenwerking met lokale partners. Er zijn op dit moment 38 meedoenbalies en COA zet in op uitbreiding naar 60 meedoenbalies. Ook op locaties zonder meedoenbalies wordt samengewerkt om dagbesteding met lokale partners vorm te geven. In het algemeen geldt dat de mate waarin dit plaatsvindt afhankelijk is van de lokale mogelijkheden hiertoe.

Motie van de leden Podt en Piri over voorkomen dat doelgroepen worden gesteld

In deze motie verzoekt uw Kamer het kabinet om in samenwerking met het COA te voorkomen dat doelgroep eisen worden gesteld door gemeenten.⁹ In de motie wordt ook verzocht om dit te monitoren en mee te nemen in de evaluatie van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (hierna 'Spreidingswet').

Het realiseren van opvanglocaties gebeurt in gezamenlijkheid met de medeoverheden. In het verleden zijn in bestuursovereenkomsten tussen het COA en de gemeente doelgroepbeperkingen opgenomen. Hoewel ik begrip heb voor de maatschappelijke dynamiek die de komst van een locatie met zich mee kan brengen, leiden dergelijke restricties er in de praktijk echter toe dat veel

⁸ Dit betrof niet de IND-wachtruimte, die sinds begin december vorig jaar niet meer is ingezet voor nachtopvang.

⁹ Met uitzondering van opvangplaatsen van bijzondere aard en daar waar er zwaarwegende redenen zijn waarom bepaalde doelgroepen ergens niet geplaatst kunnen worden.

beschikbare plekken niet inzetbaar zijn met als gevolg dat bijvoorbeeld gezinnen met kinderen in noodopvanglocaties verblijven en alleenstaande mannen op reguliere locaties. Met de komst van de Spreidingswet ontstaat een wettelijke taak voor de gemeente om te voorzien in de opvang van asielzoekers. Zoals opgenomen in de Spreidingswet is het COA plaatsingsbevoegd. In beginsel is het niet mogelijk om restricties aan te brengen in de doelgroepen die worden opgevangen. Dit zal zoals toegezegd worden gemonitord en meegenomen worden in de evaluatie.

**Directoraat-Generaal
Migratie**

Datum
25 april 2024

Ons kenmerk
5275208

Motie van het lid Piri over het ieder kwartaal rapporteren hoe de achterstanden bij de BRP straten zullen worden weggewerkt

Het is belangrijk dat de achterstanden bij de BRP-straten worden ingelopen. Daar wordt vol op ingezet. Een drietal gemeenten heeft extra financiële middelen ontvangen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en het ministerie van Justitie en Veiligheid om op te schalen. Het doel is om met de opschaling de achterstand in te lopen. Daarnaast is een extra BRP-straat opgezet door middel van een pilot. Verder wordt verkend hoe de inschrijfcapaciteit nog verder opgehoogd kan worden door het uitbreiden van het aantal BRP-straten. In 2024 worden de cijfers van de BRP-straten gepubliceerd.

Brieven van de inspectie van Justitie en Veiligheid

In de meest recente brief van de inspectie JenV, die verscheen op 7 december 2023 en de nadere onderbouwing daarvan op 26 februari 2024, concludeert de inspectie dat het COA bijstand nodig heeft zodra er in Ter Apel meer mensen verblijven dan de toegestane 2.000. Vanwege de afspraken in de bestuursovereenkomst en de rechterlijke uitspraak in Westerwolde op 23 januari¹⁰ is het uiteraard de bedoeling dat de grens van 2.000 personen niet overschreden wordt. De recente weken hebben echter uitgewezen dat doorplaatsen naar andere locaties niet eenvoudig is. Zoals ook aangegeven in mijn brief over de opvangsituatie van 15 april jl. zitten alle opvanglocaties boven de 100% bezetting. Het COA, gemeenten, provincies en het departement werken intensief aan het realiseren van opvangcapaciteit om al diegenen die recht hebben op opvang dat te kunnen bieden. De inspectie wijst overigens niet alleen naar de opvang van mensen, maar ook naar de veiligheidssituatie ter plekke. En de veiligheidssituatie wordt weer uitgesplitst naar brandveiligheid en het omgaan met incidenten.

De brandveiligheid zag vooral op het gebruik van wacht- en recreatieruimten in Ter Apel. Hierover is snel na 5 december besloten dat de inzet is om de IND wachtruimte niet te gebruiken. In plaats daarvan worden mensen voor de nacht naar locaties elders in de regio gebracht en vervolgens overdag weer naar Ter Apel. Dat is uiteraard geen ideale situatie. Het is en blijft daarom van groot belang dat er reguliere locaties worden gevonden waar voor langere tijd opvang geboden kan worden. Dat is de enige manier waarop Ter Apel blijvend ontlast kan worden en er voldoende opvangplekken zijn voor allen die daar recht op hebben.

De inspectie sprak ook haar bezorgdheid uit over het aantal incidenten. Die bezorgdheid deel ik. Niet alleen in Ter Apel, maar in allerlei AZC's in het land vinden regelmatig incidenten plaats. Dat is een van de redenen waarom het

¹⁰ Rechtbank Noord-Nederland, Zaaknummer C/18230420 / KG ZA 23-241 (23 januari 2024).

ministerie maatregelen heeft genomen voor overlastgevende asielzoekers om die versneld en soms ook afgezonderd door de asielprocedure te leiden.

**Directoraat-Generaal
Migratie**

Ik ben me ervan bewust dat dit juridische zorgvuldigheid vraagt, zo heeft de uitspraak van 1 maart jl. over een individuele casus in de pilot PBL weer onderstreept. We zullen hier dus opnieuw naar moeten kijken om de veiligheid van de andere bewoners in Ter Apel en de medewerkers van het COA te kunnen waarborgen. U wordt hierover separaat op korte termijn geïnformeerd.

Datum
25 april 2024

Ons kenmerk
5275208

De suggestie om meer flexibiliteit in te bouwen bij het aanmeldproces om zo tevens Ter Apel te ontlasten verwelkom ik van harte. Het is ook mijn intentie het aanmelden van asielzoekers beter over het land te spreiden. Vooralsnog is daarvoor geen oplossing voorhanden, maar daar wordt uiteraard wel continue naar gekeken.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

E. van der Burg

Handreiking doorstroomlocaties

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Kaders aan een doorstroomlocatie	4
2.1	Doel	4
2.2	Ontwerpkaders	4
2.2.1	Doelgroep	4
2.2.2	Geografische dekking	4
2.2.3	Omvang.....	5
2.2.4	Verblijfsduur	5
2.2.5	Locatie en faciliteiten	6
2.2.6	Duur inzet van pand als doorstroomlocatie	7
2.2.7	BRP-registratie en huisvestingstaakstelling	7
3	Realisatie van een doorstroomlocatie.....	8
3.1	Realisatieproces.....	8
3.1.1	Informatie inwinnen.....	8
3.1.2	Aanmelden van interesse	8
3.1.3	Concretiseren van het plan voor realisatie van doorstroomlocatie	9
3.1.4	Uitwerken van het plan voor aansluitende vervolghuisvesting	9
3.1.5	Statushouders plaatsen	10
3.1.6	Uitstroom.....	11
3.2	Ondersteuning bij realisatie.....	12
3.2.1	Financiering.....	12
3.2.2	Ondersteuning bij het opstellen van het vervolghuisvestingsplan	14
3.2.3	Afspraken bij regionale doorstroomlocatie (modelovereenkomst).....	15
4	Voorzieningen voor statushouders.....	16
4.1	Sociaal domein	16
4.1.1	Wet inburgering 2021.....	16
4.1.2	Participatiewet.....	19
4.2	Gezondheidszorg.....	20
4.3	Onderwijs	21
5	Bijlage A: Vergelijking doorstroomlocatie met overige concepten	23

1 Inleiding

De Rijksoverheid stelt elke zes maanden vast hoeveel statushouders elke gemeente moet huisvesten, gebaseerd op het aantal inwoners. Voor veel gemeenten is deze huisvestingstaakstelling een uitdaging, waarbij het ze niet altijd lukt om binnen de taakstellingsperiode iedere statushouder een definitieve woning toe te wijzen. De belangrijkste redenen voor deze moeilijkheden zijn de fluctuaties in het aantal statushouders dat gehuisvest moet worden en de (toenemende) krapte op de woningmarkt. De vertraging in huisvesting heeft tot gevolg dat statushouders langer verblijven in opvanglocaties van het COA. Hierdoor krijgen ze nog geen kans om te beginnen met integreren in hun toekomstige woonplaats, en blijven bedden die bedoeld zijn voor asielzoekers bezet.

Om gemeenten te ondersteunen bij deze uitdaging, hebben de ministeries van Justitie en Veiligheid (JenV) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) het concept 'doorstroomlocaties' uitgewerkt. Doorstroomlocaties fungeren als tijdelijke verblijfplaatsen voor statushouders, met een maximumduur van twaalf maanden per statushouder, gelegen in of nabij hun uiteindelijke woonplaats (de zogenaamde 'koppelsemte'). Statushouders die verblijven in deze locaties worden direct meegerekend in de huisvestingstaakstelling van de koppelsemte. Het blijft de taak van de koppelsemte om voor deze statushouders een definitieve woning te vinden binnen de maximale verblijfsduur. Met de verhuizing van statushouders naar doorstroomlocaties verschuiven de verantwoordelijkheden voor deze statushouders van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) naar de gemeenten, en gelden desbetreffende wet- en regelgevingen op de verschillende beleidsterreinen: het sociaal domein (inburgering, participatie), onderwijs en gezondheidszorg.

Gemeenten kunnen individueel of in samenwerking met andere gemeenten een verzoek indienen voor realisatie van een doorstroomlocatie. In het geval van een regionale doorstroomlocatie is het essentieel om voorafgaand aan realisatie van de doorstroomlocatie duidelijke afspraken te maken tussen deelnemende gemeenten om de belasting van voorzieningen te spreiden en de integratie van de statushouder in zijn of haar toekomstige woonplaats te bespoedigen.

De Rijksoverheid zal de totstandkoming van deze doorstroomlocaties ondersteunen door financiële middelen beschikbaar te stellen voor het gereedmaken van de locaties (eventuele transitiekosten) en door een vast bedrag per dag per geplaatste statushouder te verstrekken. Dit vaste bedrag kan bijvoorbeeld worden gebruikt voor de exploitatie van de locatie en begeleiding van statushouders.

Deze handreiking beschrijft de kaders voor het concept doorstroomlocatie, licht de stappen voor het realiseren van deze locaties toe en biedt een overzicht van de financiële ondersteuning die vanuit het Rijk geboden wordt.

Bij de totstandkoming van dit document is er samengewerkt met experts binnen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA), en diverse gemeenten. Ook is er aandacht besteed aan- en zijn er lessen getrokken uit bestaande concepten voor de tijdelijke huisvesting van statushouders, zoals de Hotel en Accommodatie Regeling (HAR) en Regionale Tussen Voorzieningen (RTuVo). Aan het einde van dit document worden de verschillen tussen doorstroomlocaties en bestaande concepten toegelicht en wordt er begeleiding geboden bij het maken van keuzes voor implementatie.

2 Kaders aan een doorstroomlocatie

2.1 Doel

Doorstroomlocaties dienen als verblijfplaats voor statushouders met als doel hen eerder de kans te bieden om te beginnen met integreren en deelnemen aan de samenleving in of nabij hun toekomstige woonplaats. Daarnaast verminderen doorstroomlocaties de druk op COA-opvanglocaties door de doorstroom te bevorderen.

Door gemeenten (financieel) te ondersteunen om doorstroomlocaties te realiseren, wil de Rijksoverheid ruimte en tijd verschaffen aan gemeenten om hun structurele huisvesting op orde te brengen voor de aan hen gekoppelde statushouders en andere (spoed)zoekers.

2.2 Ontwerpkaders

Onderstaande ontwerpkaders dienen als kaders voor wat de Rijksoverheid verwacht van gemeenten, en ze waarborgen de doelmatigheid en uitvoerbaarheid van het concept. Binnen deze vastgestelde kaders hebben gemeenten de flexibiliteit om de doorstroomlocatie aan te passen aan lokale mogelijkheden en beperkingen om de uitvoerbaarheid te vergroten.

2.2.1 Doelgroep

De primaire doelgroep voor doorstroomlocaties betreft alle statushouders met een geldig verblijfsdocument en inschrijving in de BRP-straat, die door het COA gekoppeld zijn aan de gemeente waar de doorstroomlocatie wordt gevestigd. In het geval van een regionale doorstroomlocatie (zie [hoofdstuk 2.2.2](#)) geldt dit voor alle statushouders die zijn gekoppeld aan de deelnemende gemeenten.

Dit houdt in dat statushouders kort na hun koppeling kunnen horen dat ze binnen afzienbare tijd zullen verhuizen naar de doorstroomlocatie, hoewel de voorkeur uitgaat naar plaatsing van statushouders die het langst op huisvesting wachten in een COA-locatie.

Vanwege de diverse doelgroep is het noodzakelijk dat doorstroomlocaties geschikt zijn voor verschillende (gezins)samenstellingen.

Naast statushouders is het mogelijk om een deel van de doorstroomlocatie te gebruiken voor de tijdelijke huisvesting van andere doelgroepen, zoals spoedzoekers, studenten of Oekraïense ontheemden. Deze huisvesting van andere doelgroepen kan op twee manieren plaatsvinden:

1. Door, naast het realiseren van een specifiek aantal plekken voor statushouders, in hetzelfde gebouw ook plekken te realiseren voor andere doelgroepen. Deze verdeling wordt vooraf bepaald en heeft invloed op de financiële middelen die beschikbaar worden gesteld vanuit het Rijk voor de transitie en de exploitatie van de locatie, zie [hoofdstuk 3.2.1](#) voor meer details.
2. Door plekken gerealiseerd voor statushouders tijdelijk te verhuren aan andere doelgroepen voor een periode van maximaal zes maanden wanneer deze niet (tijdig) gevuld kunnen worden met statushouders. Dit is mogelijk wanneer de bezettingsgraad van de voor statushouders gerealiseerde plekken gedurende ten minste twee maanden onder de 80% ligt, zie [hoofdstuk 3.1.5](#) voor meer details.

2.2.2 Geografische dekking

We onderscheiden twee varianten doorstroomlocaties;

1. Een lokale doorstroomlocatie; gerealiseerd door één gemeente voor enkel de aan de betreffende gemeente gekoppelde statushouders.

2. Een regionale doorstroomlocatie; gerealiseerd door een samenwerking van gemeenten voor enkel aan deze gemeenten gekoppelde statushouders.

Het realiseren van een regionale doorstroomlocatie biedt de mogelijkheid om op grotere schaal verblijf te bieden aan statushouders. Echter is het hierbij van belang dat de afstand tussen de doorstroomlocatie en de andere koppelgemeenten overbrugbaar is om ervoor te zorgen dat het doel van vroegtijdige integratie van statushouders in hun uiteindelijke woonplaats niet verloren gaat.

Daarnaast is het essentieel om voorafgaand aan de realisatie duidelijke afspraken te maken tussen de gemeenten over belasting van voorzieningen, verantwoordelijkheden en financiële middelen. In [hoofdstuk 3.2.3](#) beschrijven we mogelijke afspraken die gemeenten kunnen maken voorafgaand aan realisatie van een regionale doorstroomlocatie. Daarnaast lichten we specifieke kaders of aandachtspunten voor regionale doorstroomlocaties uit in deze handreiking.

2.2.3 Omvang

Het aantal beschikbare bedden per doorstroomlocatie kent geen minimum om het aanbod van geschikte panden niet te beperken. In geval van individuele plaatsingen van statushouders of bij een beperkte achterstand in de huisvestingstaakstelling kan een gemeente echter overwegen om gebruik te maken van de Hotel en Accommodatie-regeling (HAR) in plaats van een doorstroomlocatie te realiseren.

Het maximale aantal plekken voor statushouders in een doorstroomlocatie is in principe gelijk aan 45% van de 'jaarlijkse' huisvestingstaakstelling van de (aan de doorstroomlocatie deelnemende) gemeente(n). We houden deze richtlijn aan om een lage bezetting te voorkomen en reguliere huisvesting te blijven motiveren. De jaarlijkse taakstelling is hierin gelijk aan tweemaal de meest-recente halfjaarlijkse taakstelling op het moment van aanvraag van transitiekostenvergoeding. In het geval van een regionale doorstroomlocatie mag de huisvestingstaakstelling van de deelnemende gemeente(n) bij elkaar opgeteld worden. Eventuele achterstanden op de huisvestingstaakstelling tellen hierbij niet mee.

Indien een gemeente een locatie op het oog heeft met meer plekken dan bovengenoemde maximumcapaciteit, hebben gemeenten de mogelijkheid om andere gemeenten in de regio te benaderen voor samenwerking (waardoor het maximum verhoogt) of om de extra capaciteit in te vullen met andere doelgroepen, zie [hoofdstuk 2.2.1](#) voor meer details.

2.2.4 Verblijfsduur

Een statushouder verblijft maximaal twaalf maanden in een doorstroomlocatie, waarbinnen de statushouder dient uit te stromen naar definitieve huisvesting in diens koppelgemeente. De gemeente dient de maximale verblijfsduur te waarborgen door in het huurcontract van de statushouder op te nemen dat deze eindigt wanneer passende alternatieve woonruimte in de koppelgemeente wordt aangeboden.

De koppelgemeente is verantwoordelijk voor tijdige uitstroom naar passende huisvesting. De financiële ondersteuning van het Rijk aan de doorstroomgemeente voor de betreffende statushouder stopt op het moment van uitstroom naar definitieve huisvesting, of wanneer de maximale verblijfsduur is bereikt, zie [hoofdstuk 3.2.1](#) voor meer details.

Regionale doorstroomlocatie

In het geval van een regionale doorstroomlocatie, is de koppelgemeente verantwoordelijk voor tijdige uitstroom naar passende huisvesting voor de aan hen gekoppelde statushouders die in de doorstroomlocatie verblijven.

Aangezien de financiële ondersteuning van de Rijksoverheid stopt wanneer de maximale verblijfsduur is bereikt, is het noodzakelijk dat gemeenten voorafgaand aan realisatie van een regionale doorstroomlocatie goede afspraken maken over de vergoeding die koppelgemeente(n) betalen aan de

doorstroomgemeente in geval de maximale verblijfsduur wordt overschreden voor een aan die gemeente gekoppelde statushouder. Zie [hoofdstuk 3.2.3](#) voor meer details en modelafspraken.

Om uitstroom binnen twaalf maanden te waarborgen, biedt het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) ondersteuning bij o.a. uitbreiding van de woningvoorraad ten behoeve van op het verblijf in de doorstroomlocatie aansluitende huisvesting, zie [hoofdstuk 3.2.2](#) voor meer details.

2.2.5 Locatie en faciliteiten

Het is van belang dat doorstroomlocaties op korte termijn worden gerealiseerd. Gemeenten hebben hierbij de vrijheid om te bepalen welk type gebouw zij willen gebruiken voor de doorstroomlocatie, rekening houdend met lokale mogelijkheden. Deze opties omvatten nieuwbouw, inclusief modulaire constructies, evenals de herbestemming van bijvoorbeeld leegstaande kantoren, winkelpanden, en maatschappelijk vastgoed zoals oude scholen en zorggebouwen. Het is vereist dat de gekozen locatie voldoet aan de eisen die gelden voor de gebouwen met een woonfunctie opgenomen in het Bouwbesluit 2012 (thans Besluit Bouwwerken Leefomgeving) en over de benodigde inventaris beschikt om het verblijf van de statushouders te ondersteunen in de participatie en integratie in de samenleving. Hieronder valt een rustige studieplek, computervoorzieningen en een stabiele internetverbinding in of nabij de doorstroomlocatie (bijv. in een nabijgelegen bibliotheek). In de periodieke vergoeding vanuit de Rijksoverheid (zie [hoofdstuk 3.2.1.2](#)) is een bijdrage opgenomen voor basisinventaris in de locaties. Op deze manier blijft het gemeentelijke inrichtingsbudget dat statushouders ontvangen bij definitieve huisvesting voor hen beschikbaar voor inrichting van de woning waar zij na verblijf in de doorstroomlocatie naartoe verhuizen.

Het is vereist dat de locatie statushouders voldoende toegang biedt tot openbaar vervoer, winkels, scholen, zorginstellingen en sportfaciliteiten, met als doel om integratie te bevorderen, ten minste in lijn met voorzieningen voor gevestigde inwoners in de desbetreffende gemeente(n).

Een doorstroomlocatie kan bestaan uit:

1. Zelfstandige woonunits; waarin een statushouder alleen woont of samenwoont met een partner/gezin en beschikt over een eigen keuken, toilet en slaapkamer. Een zelfstandige woonunit is vereist wanneer er sprake is van een gezin met één of meer kinderen.
2. Niet-zelfstandige woonunits; waarbij de statushouder een eigen afsluitbare kamer heeft in een gedeelde woning. In deze woning is het noodzakelijk dat er (eventueel gedeelde) kookgelegenheid aanwezig is, zodat statushouders hun eigen maaltijden kunnen bereiden. Een eventuele gedeelde kookgelegenheid dient met maximaal 10 statushouders gedeeld te worden. Ten slotte is het wenselijk dat een gedeelde woning beschikt over aparte sanitaire voorzieningen voor verschillende genders.

In tegenstelling tot in de asielopvang kunnen alleengaande statushouders dus niet samen op 1 kamer worden ondergebracht. Elke alleengaande statushouder moet op een doorstroomlocatie de beschikking hebben over een eigen afsluitbare kamer. Gezien het feit dat het overgrote deel van de statushouders alleengaand is, zullen dus op alle doorstroomlocaties vooral 1-persoons slaapkamers moeten worden gebouwd/ingericht, eventueel natuurlijk wel in een gedeelde woning met gemeenschappelijke voorzieningen.

De gemeente dient een huurcontract af te sluiten met statushouders voor het verblijf in de doorstroomlocatie. Daarbij geldt dat het gevraagde bedrag binnen de maximale huur voor een sociale huurwoning (liberalisatiegrens) dient te vallen. Tevens dient rekening gehouden te worden met de mogelijkheid tot het ontvangen van huurtoeslag, wat in geval van niet-zelfstandige woonunits beperkt kan zijn, om de betaalbaarheid voor statushouders te waarborgen. De gemeente dient de maximale verblijfsduur te waarborgen door in het huurcontract van de statushouder op te nemen dat deze eindigt wanneer passende alternatieve woonruimte in de koppelgemeente wordt aangeboden.

2.2.6 Duur inzet van pand als doorstroomlocatie

Een gemeente dient het pand voor een doorstroomlocatie voor langer dan één jaar als zodanig in te zetten, d.w.z. met als primair doel doorstroom van statushouders vanuit COA-opvang te realiseren. Dit betekent dat het niet is toegestaan om slechts één groep statushouders in de doorstroomlocatie te laten verblijven, dit verblijf na twaalf maanden aan te merken als definitieve huisvesting en het pand niet langer in te zetten als doorstroomlocatie. In dit geval wordt er namelijk geen doorstroom gerealiseerd. Het is de bedoeling dat er ten minste één volledige doorwisseling van statushouders in een doorstroomlocatie plaatsvindt.

Aangezien de huisvestingstaakstelling op de lange termijn lastig te voorspellen is en het onduidelijk is of deze locaties op lange termijn ook nodig zijn, wordt voor een doorstroomlocatie een maximale periode van drie jaar gehanteerd. Wanneer deze maximale periode nadert, kunnen het Rijk en de gemeente gezamenlijk bezien of het wenselijk is om de doorstroomlocatie langer als zodanig in te blijven zetten.

In de planvorming voor realisatie van op het verblijf in de doorstroomlocatie aansluitende huisvesting (zie hoofdstuk [3.1.4](#)) kan ervoor gekozen worden om het pand na inzet als doorstroomlocatie om te zetten naar definitieve huisvesting, voor statushouders of voor andere doelgroepen. Dit dient vooraf meegenomen te worden in de business case, inclusief duidelijke bijdrage van de exploitant van het pand na inzet als doorstroomlocatie (bijv. een woningcorporatie).

2.2.7 BRP-registratie en huisvestingstaakstelling

Alle statushouders die naar de doorstroomlocatie verhuizen, schrijven zich in de BRP van de gemeente waar de doorstroomlocatie zich bevindt, ook als deze gemeente niet overeenkomt met de gemeente waaraan ze zijn gekoppeld.

Het verblijf van een statushouder in een doorstroomlocatie telt mee voor de huisvestingstaakstelling van de aan de statushouder gekoppelde gemeente, ook als deze gemeente niet overeenkomt met de gemeente waar de doorstroomlocatie staat. Het is de taak van de koppelgemeente om voor deze statushouders een definitieve woning te vinden binnen de maximale verblijfsduur van twaalf maanden in de doorstroomlocatie, zie [hoofdstuk 2.2.4](#).

3 Realisatie van een doorstroomlocatie

3.1 Realisatieproces

Wanneer een (samenwerking van) gemeente(n) geïnteresseerd is in het realiseren van een doorstroomlocatie, kunnen onderstaande stappen gevolgd worden. Een centraal uitvoeringsteam, bestaande uit JenV en BZK-medewerkers, zal fungeren als primair contactpunt en gemeenten ondersteunen bij vragen en het doorlopen van het proces.

3.1.1 Informatie inwinnen

In de kamerbrief van 6 juni 2023 is een oproep gedaan aan medeoverheden om doorstroomlocaties te realiseren. Er zijn verschillende manieren waarop een gemeente informatie kan vergaren over het concept 'doorstroomlocaties', om zo af te kunnen wegen of dit een passende oplossing voor de betreffende gemeente is. [Bijlage A](#) geeft een overzicht van verschillende modaliteiten in het opvang- en huisvestingslandschap.

Deze handreiking beschrijft de kaders aan een doorstroomlocatie, welke stappen gemeenten dienen te doorlopen om een doorstroomlocatie te realiseren, beschikbare ondersteuning vanuit het Rijk, en waaraan gedacht moet worden bij het inregelen van sociale voorzieningen voor de statushouders. Deze handreiking betreft een 'levend document' en zal aan de hand van praktijkervaringen aangevuld en aangescherpt worden.

Eventuele vragen kunnen gesteld worden via de regio accounthouders NOO¹ of via de Postbus Doorstroomlocaties [Postbusdoorstroomlocaties@minjenv.nl]. Antwoorden op veelgestelde vragen zullen verzameld worden op [Rijksoverheid.nl](https://rijksoverheid.nl/)/[\[link\]](#). Ten slotte is de (bekostigings-)regeling te vinden in de Staatscourant via [\[link\]](#).

3.1.2 Aanmelden van interesse

Gemeenten die geïnteresseerd zijn in het realiseren van een doorstroomlocatie kunnen contact opnemen met de betreffende regio accounthouder NOO of via de Postbus Doorstroomlocaties [Postbusdoorstroomlocaties@minjenv.nl]. Hierna zal een aangewezen contactpersoon in het uitvoeringsteam een kennisgesprek initiëren met de betrokken gemeente(n). Tijdens dit gesprek worden verdere vragen beantwoord en worden gemeenten geïnformeerd over de stappen in het realisatieproces en wat er van hen wordt verwacht. In dit gesprek wordt toegelicht welke producten vanuit de gemeente(n) verwacht worden, waaronder:

- Een realisatieplan met onder andere een beschrijving van de locatie, voorzieningen en de benodigde transitiekosten voor de voorbereiding en verbouwing van de locatie (meer details in [hoofdstuk 3.1.3](#)).
- Een vervolghuisvestingsplan met een toelichting over hoe statushouders binnen de maximale verblijfsduur van 12 maanden aansluitende huisvesting in de koppelgemeente toegewezen zullen krijgen en welke stappen zullen worden ondernomen om dit te waarborgen (meer details in [hoofdstuk 3.1.4](#)).
- [In geval van een regionale doorstroomlocatie] Een (concept)overeenkomst tussen de doorstroomgemeente en de koppelgemeente(n) waarin duidelijke afspraken zijn vastgelegd over de taakverdeling voor het realiseren van voorzieningen voor statushouders binnen de lokale context, evenals benodigde financiële afspraken (meer details in [hoofdstuk 3.2.2](#)).

¹ Factsheet contactmogelijkheden Opvang vluchtelingen Oekraïne. Hierin staan de contactgegevens van de regio accounthouders NOO, publicatie van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, Nationale Opvang Organisatie Oekraïense ontheemden (NOO), december 2023.

Nadat gemeenten het realisatieplan en het vervolghuisvestingsplan hebben ingediend, worden deze geëvalueerd door het uitvoeringsteam, waarna de aanvraag integraal wordt voorgelegd voor besluitvorming. Bij een positief besluit zal een overeenkomst worden opgesteld tussen het Rijk en de deelnemende gemeente(n), en in het geval van een regionale doorstroomlocatie ook de (concept)overeenkomst tussen de gemeenten, waarin de gemaakte afspraken worden vastgelegd. Na ondertekening van deze overeenkomst(en) door de betrokken partijen, kan de gemeente starten met de eventuele transitie van het pand en aansluitende inzet van de doorstroomlocatie.

3.1.3 Concretiseren van het plan voor realisatie van doorstroomlocatie

Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente(n) om samen de vooraf opgestelde template voor het realisatieplan in te vullen. Dit plan dient informatie te bevatten over de doorstroomlocatie, inclusief gegevens over de (deelnemende) gemeente(n), de contactpersoon namens de gemeente(n), de locatiegegevens, het aantal en type verblijfsplaatsen in de doorstroomlocatie, periode waarvoor de doorstroomlocatie als zodanig inzetbaar zal zijn, eventueel benodigde transitie/verbouwing om het pand gereed te maken, en een uiteenzetting van de verwachte kosten. Nadat het plan is ingevuld, zal een gesprek met het uitvoeringsteam plaatsvinden om het door te nemen en eventuele aanscherpingen aan te brengen.

In gevallen waarin gemeenten nog geen geschikt pand op het oog hebben, kunnen ze gekoppeld worden aan een rijksvastgoedmakelaar om samen een geschikte locatie te vinden voor dit doel.

Vervolgens wordt het realisatieplan beoordeeld door experts van betrokken departementen en belanghebbenden om ervoor te zorgen dat de voorzieningen voor statushouders, zoals beschreven in [hoofdstuk 4](#), worden gewaarborgd.

3.1.4 Uitwerken van het plan voor aansluitende vervolghuisvesting

Parallel aan het opstellen van het realisatieplan doorstroomlocaties, is het aan deelnemende gemeenten om de vooraf opgestelde template voor het vervolghuisvestingsplan in te vullen. Dit plan dient een toelichting te bevatten op de manier en het tijdschema waarbinnen gemeenten van plan zijn om de aan hen gekoppelde statushouders vanuit de doorstroomlocatie te laten doorstromen naar aansluitende vervolghuisvesting, binnen de maximale verblijfsduur van twaalf maanden. Dit kan bijvoorbeeld door toewijzing vanuit de bestaande woningvoorraad van sociale huurwoningen of door uitbreiding en vernieuwing van de woningvoorraad. Het huisvestingsplan is bedoeld om de doorstroom van statushouders vanuit de doorstroomlocatie naar aansluitende huisvesting in de koppelgemeente binnen de maximale opvangduur te waarborgen.

Ter onderbouwing van het huisvestingsplan kunnen onderliggende projectplannen worden opgevraagd door het uitvoeringsteam ten behoeve van een toets op haalbaarheid.

Nadat de gemeenten het template vervolghuisvesting hebben ingevuld, zal er een bespreking plaatsvinden met een adviseur van BZK uit het uitvoeringsteam om het plan door te nemen en eventuele aanscherpingen aan te brengen. Als het een gemeente niet lukt om in het vervolghuisvestingsplan een gelijk en tijdig aantal plekken voor aansluitende huisvesting op te nemen als het aantal statushouders in de doorstroomlocatie, kan zij via het uitvoeringsteam gekoppeld worden aan relevante adviseurs binnen BZK of experts vanuit RVO. Zij kunnen met de gemeente meedenken over mogelijkheden en/of beschikbare financiële regelingen voor aanpassing of uitbreiding van de woningvoorraad. Voor meer details over deze ondersteuning van uitvoeringsteam, zie [hoofdstuk 3.2.2](#).

3.1.5 Statushouders plaatsen

Na realisatie van de doorstroomlocatie, kan gestart worden met het plaatsen van statushouders. Het COA koppelt statushouders na vergunningverlening aan een gemeente op basis van zowel harde criteria (zoals de woonplaats van eerstegraads familieleden en medische bijzonderheden) als zachte criteria (zoals ambities en het sociale netwerk). Deze koppeling houdt in dat de desbetreffende gemeente reguliere huisvesting voor de statushouder moet verzorgen. Elke gemeente heeft hiervoor een huisvestingstaakstelling, die gebaseerd is op het aantal inwoners van de gemeente.

Het plaatsen van statushouders in een doorstroomlocatie werkt op dezelfde manier als het reguliere uitstroombroces naar huisvesting. Wanneer er een plek beschikbaar komt in een doorstroomlocatie, neemt de gemeente het initiatief voor de plaatsing van een statushouder. Dit doet een gemeente door in het systeem van het COA, Taakstellingvolgsysteem (TVS), te kijken welke statushouders gekoppeld zijn aan de aan de doorstroomlocatie deelnemende gemeente(n). Vervolgens nodigt de gemeente statushouder(s) uit met een gezinssamenstelling die past bij de woonvorm van de beschikbare plek(ken). De gemeente geeft hierbij prioriteit aan statushouders die het langst in COA-locaties wachten op huisvesting. Bij plaatsing van een statushouder in een doorstroomlocatie volgt een uitstroommelding vanuit het COA. Voor de overdracht van statushouders naar de gemeente deelt het COA informatie aan de gemeente over statushouders via TVS. Het is ook van belang om de medische status zoals vermeld in het TVS-systeem te controleren en te beoordelen of de behandeling kan worden voortgezet in de doorstroomlocatie, of dat verhuizing niet gewenst is.

Regionale doorstroomlocatie

In het geval van een regionale doorstroomlocatie dienen voorafgaand aan realisatie afspraken gemaakt en vastgelegd te worden over de beoogde verdeling van de plekken in de doorstroomlocatie tussen de deelnemende gemeenten. Deelnemende gemeenten nemen het initiatief voor het plaatsen van aan hen gekoppelde statushouders op vrije plekken in de doorstroomlocatie volgens deze verdeling.

Het is niet mogelijk om statushouders te plaatsen in de doorstroomlocatie die niet gekoppeld zijn aan één van de aan de doorstroomlocatie deelnemende gemeenten. Ook is omkoppeling van statushouders niet toegestaan.

Een deel van de statushouders wacht op nareizigers. Gemeenten dienen hier rekening mee te houden in de opzet van de doorstroomlocatie, bijvoorbeeld door te overwegen om:

- Wanneer een plek vrijkomt in de doorstroomlocatie voorrang te geven aan nareizigers van referenten die in de doorstroomlocatie verblijven.
- Wanneer een plek vrijkomt in de doorstroomlocatie voorrang te geven aan nareizigers van referenten die buiten de doorstroomlocatie in de gemeente wonen, maar nog niet in huisvesting die geschikt is om samen met de nareizigers in te wonen.

Idealiter kunnen referenten (zoveel mogelijk) in de doorstroomlocatie wachten op gezinshereniging, waarna nareizigers zo snel mogelijk na aankomst in Nederland naar de koppelgemeente kunnen verhuizen zonder eerst te hoeven worden opgevangen in een COA-locatie. Daarnaast is het ook van belang om in het voorbereiden van aansluitende huisvesting rekening te houden met eventuele nareizigers.

Bij plaatsing in een doorstroomlocatie is vroege communicatie vanuit de koppelgemeente van essentieel belang om de verwachtingen van statushouders te managen. Het is belangrijk hen duidelijk te maken dat dit geen vertraging betekent voor hun uiteindelijke huisvesting, maar juist de kans biedt om eerder te integreren in de gemeente van hun toekomstige woning.

Mogelijkheid tot tijdelijke verhuur aan andere doelgroepen

Door het gestelde maximum aan het aantal plekken voor statushouders in een doorstroomlocatie (zie [hoofdstuk 2.2.3](#)) is de verwachting dat de beschikbare plekken het grootste deel van de tijd gevuld kunnen worden met aan de betreffende gemeente(n) gekoppelde statushouders. Indien er (voorzien wordt dat er) onvoldoende aan de betreffende gemeente(n) gekoppelde statushouders beschikbaar zijn voor plaatsing in een doorstroomlocatie, kan de gemeente in gesprek gaan met het uitvoeringsteam

van JenV en BZK over tijdelijke plaatsing van andere doelgroepen op (een deel van) de voor statushouders beschikbare plekken. Dit geldt tevens voor een eventuele 'aanlooperperiode' van een relatief grote locatie, waarbij voorzien wordt dat het enige tijd zal duren voordat alle plekken gevuld zullen zijn. Deze plekken kunnen voor maximaal zes maanden worden verhuurd aan andere doelgroepen, waarna bezien dient te worden of deze plekken weer ingevuld kunnen worden met statushouders. Voor bezetting van plekken in de doorstroomlocatie door andere doelgroepen dan statushouders geldt dat er geen sprake is van de in [hoofdstuk 3.2.1.2](#) beschreven periodieke vergoeding vanuit het Rijk.

3.1.6 Uitstroom

Een statushouder moet uiterlijk binnen twaalf maanden na plaatsing in de doorstroomlocatie doorstromen naar passende huisvesting in de koppelgemeente. Het is de verantwoordelijkheid van de koppelgemeente om de statushouder in de doorstroomlocatie een geschikte woonplek voor te stellen. De financiële ondersteuning van het Rijk aan de doorstroomgemeente voor de betreffende statushouder stopt op het moment van uitstroom naar definitieve huisvesting, of wanneer de maximale verblijfsduur is bereikt, zie [hoofdstuk 3.2.1](#) voor meer details.

Regionale doorstroomlocatie

In het geval van een regionale doorstroomlocatie, is de koppelgemeente verantwoordelijk voor tijdige uitstroom naar passende huisvesting voor de aan hen gekoppelde statushouders die in de doorstroomlocatie verblijven. Aangezien de financiële ondersteuning van het Rijk stopt wanneer de maximale verblijfsduur is bereikt, is het noodzakelijk dat gemeenten voorafgaand aan realisatie van een regionale doorstroomlocatie goede afspraken maken over de vergoeding die koppelgemeente(n) betalen aan de doorstroomgemeente in geval de maximale verblijfsduur wordt overschreden voor een aan die gemeente gekoppelde statushouder. Zie [hoofdstuk 3.2.3](#) voor meer details en modelafspraken.

De beschikbaarheid van aansluitende huisvesting wordt gewaarborgd door het vooraf opgestelde vervolghuisvestingsplan, zie details in [hoofdstuk 3.1.4](#). Bovendien zal er elke twee maanden een voortgangsgesprek plaatsvinden tussen het uitvoeringsteam van JenV en BZK en de gemeente(n) om de status van het plan te bespreken en tijdig te signaleren als herijking noodzakelijk is. Indien gewenst wordt de betreffende provincie ook bij deze gesprekken betrokken.

Het kan voorkomen dat een statushouder de aangeboden aansluitende huisvesting weigert. Dit is onwenselijk voor zowel de gemeente, de doorstroom in de doorstroomlocatie, en het maatschappelijk draagvlak. Koppelgemeenten worden daarom geadviseerd om, vergelijkbaar met de aanpak van het COA, een strikte procedure te volgen voor gevallen van woningweigering door aan hen gekoppelde statushouders. Het is aan de betreffende gemeente om de verschillende belangen af te wegen en te beslissen over de aanpak van dergelijke situaties. Het uiteindelijke doel is om woningweigering te voorkomen of de statushouder te motiveren om alsnog de aangeboden woning te accepteren. In de handreiking 'Woningweigering' (initieel geschreven i.h.k.v. de Hotel- en Accommodatieregeling) worden heldere stappen uiteengezet om dit proces te begeleiden.

Delen van in- en uitstrooinformatie

De doorstroomgemeente deelt gedurende de exploitatie van de doorstroomlocatie periodiek (per kwartaal) in het daarvoor bedoelde format met het uitvoeringsteam een (geanonimiseerd) overzicht van statushouders die in de doorstroomlocatie verblijven of hebben verbleven, met voor elk van deze statushouders:

- De datum waarop zij in de doorstroomlocatie gehuisvest zijn;
- De gemeente waaraan zij door het COA gekoppeld zijn;
- (Indien van toepassing) De datum waarop hun verblijf in de doorstroomlocatie beëindigd is doordat zij gehuisvest zijn in aansluitende huisvesting in de door het COA aan hen gekoppelde gemeente.

Deze informatie is benodigd om tijdige uitstroom te monitoren.

3.2 Ondersteuning bij realisatie

Om de realisatie van doorstroomlocaties te stimuleren komen gemeenten in aanmerking voor (financiële) ondersteuning.

3.2.1 Financiering

Het Rijk heeft een financiële regeling geïntroduceerd voor gemeenten die (gezamenlijk) een doorstroomlocatie realiseren. Deze (bekostigings-)regeling is te vinden in de Staatscourant via [\[link\]](#).

Deze regeling bestaat uit twee componenten:

1. Eenmalige transitiekostenvergoeding: een vergoeding voor de doorstroomgemeente om een locatie geschikt te maken voor het verblijf van statushouders.
2. Periodieke vergoeding: een vast bedrag per geplaatste statushouder per dag voor de exploitatie van de doorstroomlocatie.

3.2.1.1 Eenmalige transitiekostenvergoeding

De transitiekostenvergoeding is een eenmalige vergoeding vanuit het Rijk voor gemeenten om locaties geschikt te maken voor het verblijf van statushouders (bijvoorbeeld de transformatie van een kantoorpand in woningen). Het uitgangspunt van deze vergoeding is dat het Rijk de werkelijke transitiekosten vergoedt, zolang dit redelijk en marktconform is. Dit wordt per aanvraag door het uitvoeringsteam beoordeeld. In deze beoordeling wordt onder andere meegenomen hoeveel plekken in de doorstroomlocatie beschikbaar worden gesteld voor plaatsing van statushouders, hoe lang de gemeente de doorstroomlocatie als zodanig kan toezeggen, en wat de eventuele vervolgbestemming is van het pand.

Aantal plekken beschikbaar voor plaatsing van statushouders

We zetten in op een (maximaal) aantal plekken voor statushouders in doorstroomlocaties gelijk aan 45% van de meest-recente 'jaarlijkse' huisvestingstaakstelling van de (aan de doorstroomlocatie deelnemende) gemeente(n), zie [hoofdstuk 2.2.3](#) voor meer detail. Gemeente(n) kunnen transitiekosten van een pand indienen voor het deel plekken dat bedoeld is voor statushouders (niet voor andere doelgroepen) voor zover dit aantal plekken binnen dit maximum past. Om dit nader toe te lichten, hebben we hieronder drie verschillende situaties uitgewerkt:

Situatie 1 – lokale doorstroomlocatie; omvang binnen het maximum

Omschrijving: Gemeente A heeft op het moment van aanvragen van de transitiekostenvergoeding een (halfjaarlijkse) huisvestingstaakstelling van 50 statushouders en heeft een pand op het oog voor een lokale doorstroomlocatie met 45 plekken.

Uitwerking: Het maximale aantal plekken waarvoor transitiekosten vergoed worden op basis van de taakstelling van gemeente A is 45. Dit betekent dat gemeente A de volledige transitiekosten van het pand dat zij op het oog hebben kan indienen bij het uitvoeringsteam voor beoordeling op redelijkheid.

Situatie 2 – lokale doorstroomlocatie; omvang niet binnen het maximum

Omschrijving: Gemeente B heeft op het moment van aanvragen van de transitiekostenvergoeding een (halfjaarlijkse) huisvestingstaakstelling van 50 statushouders en heeft een pand op het oog voor een lokale doorstroomlocatie met 60 plekken.

Uitwerking: Het maximale aantal plekken waarvoor transitiekosten vergoed worden op basis van de taakstelling van gemeente B is 45. Vergoeding geldt alleen voor plekken die beschikbaar gesteld worden

voor statushouders. Dit betekent dat gemeente B (45/60=) driekwart van de transitiekosten van het pand dat zij op het oog hebben kan indien bij het uitvoeringsteam voor beoordeling op redelijkheid. De overige 15 plekken kunnen ingezet worden voor huisvesting van andere doelgroepen, niet-zijde statushouders.

Situatie 3 – regionale doorstroomlocatie

Omschrijving: Gemeente C en D hebben gecombineerd op het moment van aanvragen van de transitiekostenvergoeding een (halfjaarlijkse) huisvestingstaakstelling van 90 statushouders. Ze hebben een pand op het oog voor een regionale doorstroomlocatie in gemeente C met 75 plekken.

Uitwerking: Het maximale aantal plekken waarvoor transitiekosten vergoed worden op basis van de gecombineerde taakstelling van gemeente C en D is 81. Dit betekent dat gemeente C de volledige transitiekosten van het pand dat zij op het oog hebben kan indienen bij het uitvoeringsteam voor beoordeling op redelijkheid.

De duur van de locatie

In de beoordeling van de transitiekostenvergoeding op redelijkheid door het uitvoeringsteam wordt meegenomen voor welke periode de gemeente(n) de doorstroomlocatie als zodanig kan toezeggen (d.w.z. voor hoe lang het COA ervan uit kan gaan dat zij statushouders kunnen plaatsen in de doorstroomlocatie). We zetten in op realisatie van doorstroomlocaties voor een maximale periode van drie jaar. Reden hiervoor is dat fluctuaties in de huisvestingstaakstelling en omstandigheden in de woningmarkt na deze periode lastig in te schatten zijn.

3.2.1.2 Periodieke vergoeding

Naast de transitiekostenvergoeding biedt het Rijk een vast bedrag per geplaatste statushouder per dag. Dit bedrag dient als dekking voor de doorlopende kosten die horen bij de exploitatie van een doorstroomlocatie.

Hoogte van het bedrag

Per in de doorstroomlocatie geplaatste statushouder per dag ontvangt een gemeente met een doorstroomlocatie een vast bedrag van €57,50. De hoogte van het bedrag per in de doorstroomlocatie geplaatste statushouder per dag is zodanig vastgesteld dat dit dekking zou moeten bieden voor de extra kosten die een gemeente maakt voor realisatie en exploitatie van een doorstroomlocatie ten opzichte van reguliere huisvesting. Het bedrag biedt dekking voor in ieder geval de volgende kosten (niet uitputtend):

- Huur (die de gemeente eventueel aan de vastgoedeigenaar betaalt), afschrijving (in het geval de gemeente de locatie aankoopt) en exploitatiekosten (bijv. G/W/L), inclusief onderhoud van de doorstroomlocatie
- Wi-Fi
- Inventaris
- Schoonmaak
- Beveiliging
- Locatiebegeleiders
- Projectorganisatie
- Additionele locatie-gebonden begeleiding, zie [hoofdstuk 4.1.1.2](#) voor meer detail

Dit bedrag is in aanvulling op reguliere financieringsstromen in het kader van voorzieningen op beleidsterreinen (bv. zorg, onderwijs, participatie). Bovendien hebben gemeenten de mogelijkheid om huur te vragen aan statushouders die zijn geplaatst in de doorstroomlocatie, aangezien zij in aanmerking komen voor bijstand of werkzaamheden verrichten. Hier is rekening mee gehouden in het bepalen van het bedrag. Gemeenten kunnen geen aanvullende kosten declareren boven op de vaste vergoeding die zij ontvangen.

Aantal statushouders

De periodieke vergoeding wordt uitgekeerd per geplaatste statushouder. Elke maand dient een gemeente op te geven hoeveel statushouders de afgelopen maand in de doorstroomlocatie verbleven. Op basis hiervan maakt het Rijk de totale periodieke vergoeding voor die maand over.

Maximale periode

Voor iedere statushouder wordt de periodieke vergoeding maximaal twaalf maanden uitgekeerd. Als de statushouder eerder dan twaalf maanden uitstroomt, wordt de betaling van de periodieke vergoeding op dat moment gestopt. Als de statushouder later dan twaalf maanden uitstroomt, wordt de betaling van de periodieke vergoeding na twaalf maanden gestopt.

Regionale doorstroomlocatie: extra tegemoetkoming

Statushouders in een (regionale) doorstroomlocatie worden BRP-geregistreerd in de gemeente waar de doorstroomlocatie zich bevindt. Daarmee worden deze statushouders gereflecteerd in de middelen die de doorstroomgemeente ontvangt via reguliere financieringsstromen voor voorzieningen op beleidsterreinen (bv. zorg, onderwijs, participatie), ook voor statushouders gekoppeld aan gemeenten in de regio. Als tegemoetkoming voor aanvullende uitvoeringslast (bijvoorbeeld voor de reiskosten voor een inburgeringstraject), bovenop hetgeen voorzien was in het kader van de eigen taakstelling en vanwege eventueel benodigde voorfinanciering, bevat de periodieke vergoeding voor de gemeente waar de regionale doorstroomlocatie zich bevindt een aanvullende component van €6,50 per dag, per geplaatste statushouder die gekoppeld is aan een andere deelnemende gemeente in de regio.

Ter verduidelijking zijn hieronder twee situaties uitgewerkt:

Situatie 1 – Lokale doorstroomlocatie

Omschrijving: Gemeente A heeft een lokale doorstroomlocatie waarin in een bepaalde maand 80 statushouders wonen

Uitwerking: Gemeente A krijgt die maand een bedrag uitgekeerd ter hoogte van $80 \cdot €57,50 = €4.600$ per dag.

Situatie 2 – Regionale doorstroomlocatie

Omschrijving: Gemeente A heeft een regionale doorstroomlocatie waar in een bepaalde maand 80 statushouders wonen. 60 van hen zijn gekoppeld aan gemeente A en 20 van hen zijn gekoppeld aan gemeente B.

Uitwerking: Gemeente A krijgt die maand een bedrag uitgekeerd ter hoogte van $80 \cdot €57,50 + 20 \cdot €6,50 = €4.730$ per dag.

Start met inburgering

Als voorwaarde voor bovenstaande financiering dienen deelnemende gemeenten zich te committeren aan start met inburgering voor de aan hen gekoppelde statushouders binnen 10 weken na plaatsing in de doorstroomlocatie, zie [hoofdstuk 4.1.1.1](#) voor meer detail.

3.2.2 Ondersteuning bij het opstellen van het vervolghuisvestingsplan

Als het een gemeente niet lukt om in het vervolghuisvestingsplan een gelijk en tijdig aantal plekken voor aansluitende huisvesting op te nemen als het aantal statushouders in de doorstroomlocatie, kan zij via het uitvoeringsteam gekoppeld worden aan relevante adviseurs binnen BZK of experts bij RVO. Zij kunnen met de gemeente meedenken over mogelijkheden en/of beschikbare financiële regelingen voor aanpassing of uitbreiding en vernieuwing van de woningvoorraad, bijvoorbeeld op het gebied van:

- flexwoningen
- transformatie van kantoren die een woonbestemming kunnen krijgen
- woning splitsing
- optoppen op bestaande bouw
- reguliere woningbouw.

Ter onderbouwing van het vervolghuisvestingsplan kunnen onderliggende projectplannen worden opgevraagd door het uitvoeringsteam ten behoeve van een toets op haalbaarheid.

Om het huisvestingsplan sluitend te krijgen kan voor de volgende regelingen van het ministerie van BZK een aanvraag ingediend worden: Regeling huisvesting aandacht groepen – Startbouwimpuls - Stimuleringsregeling Flex- en transformatiewoningen. De laatste regeling voorziet in het verlenen van voorrang aan gemeenten die een overeenkomst sluiten met de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid voor de oprichting van een doorstroomlocatie bij de behandeling van aanvragen. Wil de gemeente voor een sluitende businesscase voor specifiek de doorstroomlocatie gebruik maken van genoemde rijkssubsidies, dan dient bij de aanvraag bij BZK aangegeven te worden wat de financiële consequentie is van de toekenning van de bijdrage vanuit het Rijk op de businesscase van de doorstroomlocatie. Stapeling is mogelijk, dit is geen uitsluitingsgrond, maar voorwaarde is dat de businesscase negatief is.

3.2.3 Afspraken bij regionale doorstroomlocatie (modelovereenkomst)

In geval van een regionale doorstroomlocatie dienen deelnemende gemeenten voorafgaand aan realisatie van de doorstroomlocatie ten minste de volgende zaken overeen te komen en vast te leggen in een overeenkomst, welke ter informatie met het Rijk gedeeld dient te worden:

- Beoogde verdeling van het aantal plekken voor statushouders in de doorstroomlocatie tussen deelnemende gemeente(n).
- Vergoeding die de deelnemende regiogemeente(n) betalen aan de doorstroomgemeente in geval de maximale verblijfsduur van twaalf maanden wordt overschreden voor een aan die regiogemeente gekoppelde statushouder.
- Verdeling van verantwoordelijkheden en eventueel aanvullende benodigde inzet in het sociaal domein, onderwijs, en zorg, inclusief eventueel benodigde financiële afspraken.
- Benodigde gegevensuitwisseling tussen deelnemende gemeente(n).

Ter ondersteuning bij het maken en vastleggen van deze afspraken stelt het uitvoeringsteam een modelovereenkomst ter beschikking.

4 Voorzieningen voor statushouders

4.1 Sociaal domein

De Wet inburgering 2021 (Wi2021) en Participatiewet (Pw) beschrijven diverse taken en verantwoordelijkheden met betrekking tot de inburgering en integratie van statushouders. In het geval van een lokale doorstroomlocatie gelden verantwoordelijkheden en financiële stromen in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving, vergelijkbaar met de situatie bij reguliere huisvesting.

Regionale doorstroomlocatie

Tabel 1 biedt een overzicht van deze taken en verantwoordelijkheden in het geval van een regionale doorstroomlocatie. Hierin is te zien dat de koppelgemeente verantwoordelijk is voor de uitvoering van taken met betrekking tot de Wi2021 voor de aan hen gekoppelde statushouders, d.w.z. de statushouders die meetellen voor de huisvestingstaakstelling van die gemeente. De doorstroomgemeente is, op basis van BRP-registratie in de doorstroomgemeente, verantwoordelijk voor uitvoering van de Pw van alle statushouders in de doorstroomgemeente.

Taken (clusters)		Lokale doorstroomlocatie	Regionale doorstroomlocatie
Inburgeringswet	Uitvoering inburgering (intake, PIP, voortgang)	Koppelgemeente (=doorstroomgemeente)	Koppelgemeente
	Inburgeringstrajecten		
	Maatschappelijke begeleiding		
Participatiewet	Bijstandsuitkering		Doorstroomgemeente
	Financiële ontzorging		
	Begeleiding naar werk		

Tabel 1.

4.1.1 Wet inburgering 2021

4.1.1.1 Inburgering

Op basis van de Wi2021 is de gemeente waaraan de statushouder is gekoppeld ('koppelgemeente') verantwoordelijk voor het inburgeringstraject. Het verblijf in de doorstroomlocatie telt mee voor de huisvestingstaakstelling van de gemeente waaraan de statushouder is gekoppeld. Het is daarom de taak van de koppelgemeente om binnen tien weken na huisvesting in de doorstroomlocatie een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP) op te stellen samen met de statushouder. Na het vaststellen van

de PIP begint de inburgeringstermijn van drie jaar, waarin de statushouder zijn of haar inburgering moet voltooien. Omdat bij het opstellen van de Wi2021 doorstroomlocaties in de voorgestelde vorm niet zijn voorzien, wordt in de wet verduidelijkt² dat de koppelgemeente verantwoordelijk is voor de 'start' van de inburgering, zoals hiervoor is aangestipt.

Regionale doorstroomlocatie

Ook in het geval van een regionale doorstroomlocatie telt het verblijf in de doorstroomlocatie mee voor de huisvestingstaakstelling van de koppelgemeente. Daarmee gelden de verplichtingen ook voor de deelnemende koppelgemeente(n) aan een doorstroomlocatie en voor de aan hen gekoppelde statushouders die in de doorstroomlocatie verblijven.

De koppelgemeente voert de regie over het inburgeringstraject van haar eigen statushouders. Daarmee wordt tevens continuïteit na verhuizing naar definitieve huisvesting in de koppelgemeente verzekerd en integratie in de uiteindelijke woonplaats bevorderd. Eventuele reisbehoefte kan worden verminderd door het aanbieden van online lessen of door ter plaatse docenten beschikbaar te stellen, vooral bij grotere locaties. Bovendien kan overwogen worden om fietsen ter beschikking te stellen, zodat statushouders zich vrij kunnen verplaatsen waar nodig.

Om consistentie in de aangeboden inburgeringstrajecten voor statushouders binnen een doorstroomlocatie te waarborgen en reiskosten te beperken is het aan te raden om een regionale doorstroomlocatie te realiseren binnen bestaande inburgeringsregio's (d.w.z. gemeenten die gezamenlijk inburgeringstrajecten hebben ingekocht). Afstemming tussen koppelgemeente en doorstroomgemeente hierin is wenselijk.

4.1.1.2 Ondersteuning in de doorstroomlocaties en Maatschappelijke begeleiding

Statushouders krijgen in doorstroomlocaties de kans om zelfstandig te functioneren, met als doel hen zelfredzaam te maken en in staat te stellen hun eigen zaken te regelen. In het geval dat een statushouder in een doorstroomlocatie in de koppelgemeente komt wordt er direct maatschappelijke begeleiding geboden vanuit de Inburgeringswet. In het geval van een doorstroomlocatie buiten de koppelgemeente wordt additionele locatie-gebonden begeleiding geboden door de doorstroomgemeente.

Regionale doorstroomlocatie

Zoals beschreven in [4.1.1.1](#) is de koppelgemeente verantwoordelijk voor uitvoering van de Wet inburgering voor de aan hen gekoppelde statushouders die gehuisvest zijn in een doorstroomlocatie. Dit omvat tevens de maatschappelijke begeleiding. Echter, de maatschappelijke begeleiding vangt aan op de dag dat de inburgeringsplichtige in de basisregistratie personen is ingeschreven, met dien verstande dat als hij rechtmatig verblijf heeft op grond van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd, het gaat om de inschrijving in de gemeente waar hij op grond van artikel 28 van de Huisvestingswet 2014 aan is gekoppeld en is of wordt gehuisvest. Concreet betekent dit dat de maatschappelijke begeleiding bij de verhuizing van de doorstroomlocatie naar de koppelgemeente plaats gaat vinden.

Vooruitlopend op de maatschappelijke begeleiding in het kader van de Wi2021 is er in geval van huisvesting in een doorstroomlocatie additionele, locatie-gebonden, begeleiding nodig, bijvoorbeeld in de vorm van ondersteuning bij dagelijkse taken, toezicht en hulp bij het aanvragen van toeslagen. Hierbij is het wenselijk om rekening te houden met de ondersteuning die in sommige gevallen al vanuit maatschappelijke begeleiding wordt geboden. Deze ondersteuning aan statushouders gedurende verblijf in een doorstroomlocatie moet niet ten kosten gaan van eventueel benodigde activiteiten bij definitieve huisvesting. Daarom is hiervoor een extra financiële component opgenomen in de periodieke vergoeding vanuit het Rijk in het kader van de doorstroomlocatie. Hierdoor heeft de gemeente de optie om een huismeester of projectmanager in te zetten voor deze ondersteuning ter plaatse.

² Het betreft een verduidelijking van het begrip 'college' in artikel 1, eerste lid, van de Wet inburgering 2021. Deze verduidelijking wordt gerealiseerd via de Verzamelwet SZW 2025.

Regionale doorstroomlocatie

Het is de verantwoordelijkheid van de doorstroomgemeente om deze additionele, locatie-gebonden begeleiding in te regelen. De periodieke vergoeding vanuit het Rijk in het kader van de doorstroomlocatie, inclusief de component voor additionele, locatie-gebonden begeleiding, komt ten goede aan de doorstroomgemeente.

4.1.1.3 Financiën voor taken in de Wet inburgering

In de Wi2021 zijn voor de doelgroep statushouders twee financiële stromen richting gemeenten opgenomen:

1. De SPUK Inburgeringsvoorzieningen; deze middelen mogen worden ingezet voor bekostiging van voorzieningen die bijdragen aan het voldoen aan de inburgeringsplicht, niet zijnde uitvoeringskosten. Het gaat hierbij in ieder geval om de kosten van de invulling van de leerroutes, maatschappelijke begeleiding, het PVT, de MAP en de inzet van tolken.
2. Uitkering voor de uitvoeringskosten voor inkoop en beleidsondersteuning, gesprekken in het kader van de brede intake, voortgangsgesprekken en ontzorgen. Deze uitkering wordt verstrekt via de algemene uitkering van het gemeentefonds, waarbij de verdeling is gebaseerd op het aantal inwoners en het aantal personen met een migratieachtergrond woonachtig in de gemeente per 1 januari van het uitkeringsjaar.

Regionale doorstroomlocatie

Zoals beschreven zijn de deelnemende koppelgemeente(n) verantwoordelijk voor de verplichtingen voor de aan hen gekoppelde statushouders die in de doorstroomlocatie verblijven. Aangezien het verblijf in de doorstroomlocatie meetelt voor de huisvestingstaakstelling van de aan de betreffende statushouder gekoppelde gemeente, komt de SPUK Inburgeringsvoorzieningen ten goede aan de koppelgemeente. Daartoe past SZW het Besluit inburgering 2021 aan.

De uitkering voor uitvoeringskosten die verstrekt worden via de algemene uitkering van het gemeentefonds zijn niet direct te linken aan het aantal inburgeraars. Hiermee worden voornamelijk constante kosten bekostigd. De doorstroomlocatie zal een beperkte impact hebben op de hoogte van de uitkering.

Naast deze reguliere financieringsstromen is er een extra component toegevoegd aan de periodieke vergoeding vanuit het Rijk in het kader van doorstroomlocaties, zie [hoofdstuk 3.2.1.2](#). Deze component is bedoeld om additionele (locatie-gebonden) begeleiding en ondersteuning te bieden aan statushouders tijdens hun verblijf in een doorstroomlocatie, zonder dat dit ten koste gaat van eventueel benodigde activiteiten bij hun uiteindelijke huisvesting, zie [hoofdstuk 4.1.1.2](#).

Regionale doorstroomlocatie

De periodieke vergoeding vanuit het Rijk in het kader van de doorstroomlocatie, inclusief de component voor additionele, locatie-gebonden begeleiding, komt ten goede aan de doorstroomgemeente. Dit ligt in lijn met de verantwoordelijkheid.

4.1.1.4 Gegevensuitwisseling voor taken in de Wet inburgering

Koppelgemeenten plaatsen een statushouder in de doorstroomlocatie op basis van de informatie verstrekt door het COA via TVS, zie [hoofdstuk 3.1.5](#). Hierbij ontvangt de koppelgemeente van het COA alle benodigde gegevens van de statushouders. Daarnaast deelt DUO de gegevens met betrekking tot inburgering met de koppelgemeente.

Regionale doorstroomlocaties

Voorwaarde voor het ten goede komen van de SPUK Inburgeringsvoorzieningen aan de koppelgemeente, is dat DUO op de hoogte is van de huisvesting van een statushouder in een doorstroomlocatie, zelfs als deze doorstroomlocatie zich buiten de gemeentegrenzen van de koppelgemeente bevindt. Het uitvoeringsteam zorgt ervoor dat dit het geval is.

4.1.2 Participatiewet

4.1.2.1 Uitkeren van bijstand, financiële ontzorging, en begeleiding naar werk

Van statushouders wordt verwacht dat zij actief deelnemen aan de maatschappij en zo snel mogelijk aan het werk gaan. Aangezien statushouders bij plaatsing in de doorstroomlocatie uitstromen uit de COA-administratie, vallen zij niet meer onder de Rva2005. Dit betekent dat zij recht hebben op de Participatiewet, inclusief bijstand.

De gemeente waar de statushouder staat ingeschreven is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. Dit houdt in dat de gemeente de statushouders ondersteunt door het uitkeren van bijstand en begeleiding naar werk, inclusief participatieactiviteiten die zo veel mogelijk aansluiten bij de beroepskansen en beroepswensen van de statushouder. De juiste uitvoering van deze wet is van essentieel belang voor zowel de statushouders als het maatschappelijk draagvlak in de gemeenten.

Als onderdeel van de ondersteuning naar financiële zelfredzaamheid dient de gemeente die de bijstandsuitkering verstrekt de statushouder de eerste zes maanden dat bijstand wordt verstrekt financieel te ontzorgen volgens artikel 56a van de participatiewet, voor zover de statushouder inburgeringsplichtig is. Indien deze vorm van ondersteuning niet passend is kunnen gemeenten in individuele gevallen afwijken en de statushouder op een andere manier financieel ondersteunen.

Naast het ontzorgen hebben gemeenten een taak om statushouders te begeleiden richting financiële zelfredzaamheid. Aan deze begeleiding zijn geen nadere eisen gesteld. Het is wenselijk dat de doorstroomgemeenten en de koppelgemeente afspraken maken over de invulling van deze begeleiding.

Regionale doorstroomlocatie

Bij regionale doorstroomlocaties bestaat er een discrepantie tussen de uitvoerende partijen van de Inburgeringswet (de koppelgemeente) en de Participatiewet (de doorstroomgemeente). Aangezien inburgeringstrajecten steeds meer duale aspecten bevatten, waarin zowel inburgerings- als participatieactiviteiten zijn opgenomen, is het van belang dat beide gemeenten samenwerken en afstemmen, zodat statushouders aan de verplichtingen van beide wetten kunnen voldoen, zonder overbelast te worden.

4.1.2.2 Financiën voor taken in de Participatiewet

Het bijstandsbudget wordt uitgekeerd aan gemeenten op basis van een objectief verdeelmodel; voor ieder (nieuw) huishouden wordt (met een vertraging van twee jaar) een kans op bijstand bepaald. Op basis van deze kans en een schatting van het uitgekeerde deel van het wettelijke normbedrag per huishouden wordt het totale budget berekend. Dit betekent dat de doorstroomgemeente op termijn de middelen ontvangt voor alle statushouders in de doorstroomlocatie, in lijn met een reguliere huisvestingssituatie.

De financiële middelen voor begeleiding naar werk worden verstrekt via het gemeentefonds, waarbij rekening wordt gehouden met het aantal woonachtige bijstandsgerechtigden in de gemeente. Dit zorgt ervoor dat de doorstroomgemeente financiële middelen ontvangt voor alle statushouders in de doorstroomlocatie voor deze doeleinden, ook wanneer zij gekoppeld zijn aan een gemeente in de regio.

Regionale doorstroomlocatie

Ook in het geval van een regionale doorstroomlocatie, ontvangt de doorstroomgemeente op termijn de middelen voor de statushouders in de doorstroomlocatie, ook als zij gekoppeld zijn aan een gemeente in de regio en na maximaal 12 maanden verhuizen naar aansluitende huisvesting in de koppelgemeente.

Aanvullend daarop ontvangt een doorstroomgemeente voor elke statushouder die geplaatst is in de doorstroomlocatie en gekoppeld aan een andere deelnemende gemeente in de regio, een aanvullende tegemoetkoming voor aanvullende uitvoeringslast en eventueel benodigde voorfinanciering. Zie [hoofdstuk 3.2.1.2](#).

4.1.2.3 Gegevensuitwisseling voor taken in de Participatiewet

Regionale doorstroomlocaties

Om de financiële ontzorging van statushouders te realiseren, is het noodzakelijk dat de doorstroomgemeente weet of een statushouder inburgeringsplichtig is. Hiervoor dienen gemeenten gezamenlijk afspraken te maken.

4.2 Gezondheidszorg

Statushouders worden 3 maanden na ontvangst van verblijfsvergunning verzekeringsplichtig, tenzij zij nog in COA-locaties opgevangen worden. Gedurende de opvang in COA-locaties vallen zij onder de Regeling Medische Zorg Asielzoekers (RMA) via de Rva2005. Aangezien statushouders bij plaatsing in de doorstroomlocatie uitstromen uit de COA-administratie, vervalt de RMA-dekking. Dit betekent dat statushouders bij plaatsing in een doorstroomlocatie een zorgverzekering moeten afsluiten bij een reguliere zorgverzekeraar in Nederland.

Dit proces kan voor statushouders een uitdaging vormen vanwege een gebrek aan taalkennis, onbekendheid met het gezondheidszorgsysteem en de vele keuzemogelijkheden op het gebied van zorgverzekeringen. Om deze reden, begeleidt de koppelgemeente de statushouder met het afsluiten van een passende zorgverzekering (dit kan zijn de gemeentepolis) en de eventuele aanvraag van zorgtoeslag. Hierbij wordt ook gekeken naar de financiële situatie van de statushouder om de zorgpremie, eigen risico en eigen betalingen te kunnen betalen (eventueel beroep op sociale voorzieningen). Waar nodig wordt de statushouder wegwijs gemaakt in de zorg met hulp van beschikbare informatie.

De komst van een doorstroomlocatie kan de reeds bestaande druk op de eerstelijnszorg verhogen. In dit geval kan overwogen worden om een lokale huisartsenpraktijk uit te breiden met een praktijkondersteuner 'vluchtelingen', die als eerste aanspreekpunt kan dienen, of om een huisarts ter plaatse beschikbaar te stellen. Verder is het van belang dat huisartsen toegang hebben tot tolkenfaciliteiten, zodat statushouders kwalitatieve zorg kunnen ontvangen, waarbij hun zorgen adequaat vertaald kunnen worden voor een goed begrip.

Regionale doorstroomlocaties

In geval van een regionale doorstroomlocatie, waarbij statushouders boven op de taakstelling van de doorstroomgemeente verblijven in de doorstroomgemeente, kan extra druk op lokale zorgvoorzieningen ontstaan. Het is aan te raden dat gemeenten voorafgaand aan realisatie van een regionale doorstroomlocatie met lokale aanbieders in gesprek gaan over eventuele spreiding van deze druk.

4.2.1.1 Financiën voor gezondheidszorg

Voor (onder andere) de noodzakelijke begeleiding bij het wegwijs maken in het zorgsysteem en het vinden van een huisarts en tandarts, is een extra component opgenomen in de periodieke vergoeding die de doorstroomgemeente ontvangt voor elke geplaatste statushouder per dag, zie [hoofdstuk 3.2.1.2](#).

De financiële middelen voor de WMO en jeugdzorg ontvangt de doorstroomgemeente via het gemeentefonds en is daardoor verantwoordelijk voor alle statushouders in de doorstroomlocatie.

Gemeenten kunnen geen aanvullende kosten declareren bij het Rijk boven op de vaste periodieke vergoeding die zij ontvangen (zie hoofdstuk [3.1.2.2](#)).

4.3 Onderwijs

Alle kinderen tussen 5 en 16 jaar die in Nederland wonen zijn leerplichtig. Dit geldt ook voor minderjarige statushouders. Daarnaast hebben jongeren tussen 16 en 18 jaar die geen startkwalificatie hebben een kwalificatieplicht. Een startkwalificatie is minimaal diploma havo, vwo of mbo (niveau 2 of hoger).

Als de minderjarige statushouders pas net in Nederland zijn, bijvoorbeeld als nareiziger, en de Nederlandse taal niet spreken dan heeft het nieuwkomersonderwijs de voorkeur. Daarbij gaat het in primair onderwijs om nieuwkomersklassen en taalklassen en in het voortgezet onderwijs om internationale schakelklassen (ISK's). Minderjarige statushouders die al langer in Nederland wonen en al Nederlands spreken kunnen doorstromen naar reguliere scholen, waarbij het belangrijk is dat er ook nog steeds aanvullende ondersteuning beschikbaar is. Als gemeenten en schoolbesturen met deze vraagstukken omtrent de (regionale) organisatie van het onderwijs te maken krijgen adviseren we om contact op te nemen met de regiocoördinatoren van OCW (nieuwkomers@minocw.nl). Indien het gaat om de inhoud van het onderwijs aan nieuwkomers dan adviseren wij contact op te nemen met de adviseurs van LOWAN (zie lowan.nl) om hun expertise te gebruiken.

Elke gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor het bieden van voldoende onderwijsmogelijkheden aan hun eigen inwoners die zijn ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP).

Regionale doorstroomlocatie

In het geval van een regionale doorstroomlocatie is het noodzakelijk dat gemeenten samenwerken en gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen om minderjarige statushouders een beschikbare onderwijsplaats aan te bieden. Hierbij hebben de gemeente(n) de flexibiliteit om het onderwijs te organiseren binnen de lokale context, zoals capaciteit, om de uitvoerbaarheid te vergroten.

Het is wenselijk dat gemeenten, met name wat betreft het primair onderwijs, zich inspannen om schoolwissels bij de overgang naar definitieve huisvesting te minimaliseren en de belasting door reistijd voor zowel kinderen als ouders zo beperkt mogelijk te houden.

- Indien reeds duidelijk is naar welke basisschool in de uiteindelijke koppelgemeente een kind na definitieve huisvesting zal gaan: voorkeur om kind reeds naar die school te laten gaan.
- Indien dit niet duidelijk is: voorkeur om kind naar school te laten gaan die zo dicht mogelijk bij de doorstroomlocatie is om belasting door reizen te minimaliseren.

4.3.1.1 Financiën voor onderwijs

Voor het onderwijs aan minderjarige statushouders uit de doorstroomlocaties krijgen scholen, net als voor andere kinderen, bekostiging vanuit het ministerie van OCW. Deze minderjarige statushouders tellen mee voor de reguliere bekostiging en daarnaast (als ze pas kort in Nederland zijn) voor de nieuwkomersbekostiging. Ook worden deze kinderen meegerekend voor extra middelen die scholen krijgen vanuit het onderwijsachterstandenbeleid (GOAB).

Deze financiële middelen worden toegekend aan gemeenten op basis van het aantal leerlingen dat scholen binnen dezelfde gemeente bedienen. Hierdoor worden de financiële middelen op de juiste plek toegewezen, ongeacht of minderjarige statushouders die in doorstroomlocaties verblijven naar school gaan in de doorstroomgemeente of koppelgemeente.

Gemeenten kunnen geen aanvullende kosten declareren bij het Rijk boven op de vaste periodieke vergoeding die zij ontvangen (zie hoofdstuk [3.1.2.2](#)).

Regionale doorstroomlocaties

Bij regionale doorstroomlocaties is het aan te raden om vooraf afspraken te maken tussen gemeenten om eventueel leerlingenvervoer, de huisvesting van het onderwijs en de handhaving van de leerplicht te regelen en te financieren, aangezien deze via het gemeentefonds worden toegekend.

5 Bijlage A: Vergelijking doorstroomlocatie met overige concepten

In deze sectie worden doorstroomlocaties vergeleken met bestaande concepten en regelingen voor de tijdelijke huisvesting van statushouders. Alle vier de concepten kunnen door gemeenten worden gebruikt om gekoppelde statushouders vanuit de COA-opvang naar de gemeente te halen, waar ze kunnen beginnen met hun vroegtijdige integratie en inburgering. Bij drie van de vier concepten wordt het verblijf meegerekend in de taakstelling.

De belangrijkste verschillen tussen deze concepten liggen in het aanbieden van tijdelijke huisvesting of kortstondig verblijf, het type gebouw dat kan worden gebruikt, de minimale bestemming van de locatie, de partij die eindverantwoordelijk is, en de financiële regelingen voor gemeenten en statushouders. Het is aan elke gemeente om zorgvuldig af te wegen welk concept het beste past bij haar eigen situatie. Het uitvoeringsteam kan hier eventueel bij adviseren.

	Doorstroom-locatie	(Regionale) Tussen-voorziening	HAR	Regionale opvanglocatie
Geschikt indien een gemeente	Een pand beschikbaar heeft voor 1-3 jaar, om tijdelijke huisvesting te bieden aan groepen statushouders van max. 12 maanden per statushouder	Een pand beschikbaar heeft voor 10 jaar, om voor langere tijd tijdelijke huisvesting te creëren voor groepen statushouders	Op korte termijn, een verblijf voor 6 maanden te bieden aan individuele of kleine groepen statushouders	Een pand beschikbaar heeft voor aanzienlijke tijd, om opvang te bieden aan kansrijke asielzoekers en statushouders, met als doel deze statushouders z.s.m. te huisvesten
Doelgroep	Gekoppelde statushouders en andere doelgroepen	Gekoppelde statushouders en andere doelgroepen	Gekoppelde statushouders, exclusief AMV's en kwetsbare statushouders	Gekoppelde statushouders en (kansrijke) asielzoekers. Bij lage bezetting ook andere asielzoekers
Geografisch bereik	Eigen gemeente of samenwerking tussen deelnemende gemeenten	Eigen gemeente of samenwerking tussen deelnemende gemeenten	Eigen gemeente	Samenwerking tussen gemeenten
Type verblijf	Pand met zelfstandige en/of niet-zelfstandige woonruimtes Pand mag nieuwbouw of omgebouwd zijn	Pand met zelfstandige en/of niet-zelfstandige woonruimtes Pand mag nieuwbouw of omgebouwd zijn	Accommodatie is niet bestemd/geschikt voor permanente bewoning (bijv. vakantiewoningen, hotels)	Pand volgens COA-opvang richtlijnen
Minimum omvang	Geen minimum	Geen minimum	Geen minimum	Doelminimum is 250
Maximum omvang	45% van de meest-recente	Geen maximum	Geen maximum	Doelmaximum is 500

	jaarlijkse huisvestings-taakstelling			
Verblijfsduur	Maximaal 12 maanden per statushouder	Geen maximum, maar tijdelijke aard (~24 maanden)	Maximaal 6 maanden per statushouder	Geen maximum, maar doel is huisvesting binnen 14 weken na vergunning
Financiële ondersteuning vanuit Rijk	(1) Eenmalige vergoeding voor transitiekosten en (2) Periodieke vergoeding voor exploitatie en begeleiding per statushouder per dag met max. van 12 maanden	Eenmalige bijdrage aan transitiekosten	Vergoeding voor exploitatie, begeleiding, en eet- en leefgeld per statushouder voor 6 maanden	COA draagt kosten van opvanglocatie
Eind-verantwoordelijk	Gemeente	Gemeente	Gemeente	COA
Taakstelling	Telt mee voor huisvestings-taakstelling koppelgemeente	Telt mee voor huisvestings-taakstelling koppelgemeente	Telt mee voor huisvestings-taakstelling	Telt niet mee voor huisvestings-taakstelling, wel voor opvangopgave
Levens-onderhoud	Statushouders ontvangen bijstand vanuit participatiewet, in aanvulling op inkomen	Statushouders ontvangen bijstand vanuit participatiewet, in aanvulling op inkomen	Statushouders ontvangen eet- en leefgeld vanuit gemeente (vanuit financiering) en inkomen	Statushouders ontvangen eet- en leefgeld vanuit COA en inkomen
Zorgkosten	Statushouders dienen zorgverzekering af te sluiten (evt. ondersteund door zorgtoeslag)	Statushouders dienen zorgverzekering af te sluiten (evt. ondersteund door zorgtoeslag)	Gedragen door RMA, vergoedt vanuit COA	Gedragen door RMA, vergoedt vanuit COA

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
5332808

Bijlagen
1

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 5 april 2024

Onderwerp Actuele situatie asielketen en Oekraïense ontheemden - MPP 2024-I

Inleiding

Sinds de vorige keer dat ik uw Kamer heb geïnformeerd over de actuele situatie asielketen¹ zijn er diverse grote ontwikkelingen geweest. Er is op Europees niveau overeenstemming op het asiel- en migratiepact, een belangrijke doorbraak voor een gezamenlijke aanpak met wet- en regelgeving van migratie in de EU. Ook is de wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen in werking getreden, waarna de voorbereidingen om te komen tot voldoende opvangplekken en een evenwichtiger verdeling van asielzoekers bij gemeenten in Nederland is gestart. Tevens zijn de eerste doorstroomlocaties gerealiseerd.

Het jaar 2024 is een belangrijk overgangsjaar waarin de Spreidingswet perspectief biedt en deelnemers van de PRT's hard aan de slag gaan met het maken van afspraken over het aantal te realiseren opvangplekken. Daarnaast is het belangrijk dat gemeenten er alles aan doen om de uitstroom van statushouders te realiseren door middel van het behalen van de huisvestingstaakstelling, het inlopen van de achterstanden en de inzet van tijdelijke (pilot)maatregelen, zoals onder andere de realisatie van doorstroomlocaties en flexwoningen.

De Meerjaren Productie Prognose (MPP (2024-I)) is een belangrijk instrument om de prognoses over de hele keten te monitoren en te bezien of na het overgangsjaar nog aanvullende maatregelen nodig zijn. Het aantal asielaanvragen is immers nog altijd hoger dan de keten op dit moment aankan en de doorstroom en uitstroom blijven achter bij hetgeen nodig is. Dit zorgt voor een nijpende situatie in de opvang, die in het bijzonder zichtbaar is in Ter Apel. Daarnaast zien we ook dat de opvang van ontheemden uit Oekraïne nog steeds hard nodig blijft nu het conflict langer voortduurt. Alleen met vereende krachten is het mogelijk die uitdagingen het hoofd te bieden.

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de voor de migratieketen en de Oekraïense ontheemden belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van instroom, doorstroom en uitstroom op basis van de meest recente MPP. Ik schets de opgave waar de overheid voor staat en verder informeer ik u over het handelingsperspectief. Ik doe dit door ontwikkelingen en voortgang over de volle breedte van het (asiel)domein te beschrijven, na weergave van de belangrijkste ontwikkelingen, via de kopjes (1) instroom, (2) doorstroom, (3) opvang en (4) uitstroom en vertrek. Mijn inzet ligt in het verlengde van reeds getroffen maatregelen, met het doel om deze kracht bij te zetten. Daarnaast informeer ik u over de verwachte opvangopgave van ontheemden uit Oekraïne voor gemeenten.

¹ Tweede Kamer, Vergaderjaar 2023–2024, 19 637, Nr. 3173.

Belangrijkste ontwikkelingen

De MPP is een periodiek overzicht van prognoses voor een groot aantal organisaties² in de migratieketen, het ministerie van Buitenlandse Zaken, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Rechtspraak en Nidos. Door middel van een prognosemodel worden verschillende scenario's geschetst met betrekking tot mogelijke in-, door- en uitstroom in de migratieketen. Op basis hiervan wordt een minimum, medio en maximum scenario opgesteld. De cijfers die in deze brief worden genoemd, hebben betrekking op het medio scenario van de prognoses tenzij anders aangegeven.

Inherent aan een prognosemodel is dat er een zekere mate van onzekerheid bestaat en de uitkomsten van de MPP geen garantie bieden voor de daadwerkelijke realisatie. Verder zijn in de MPP geen maatregelen of beleidswijzigingen meegenomen wanneer de te verwachte effecten (nog) niet concreet kwantificeerbaar zijn of zijn gerealiseerd. Nieuw te nemen maatregelen of beleidswijzigingen op instroom, doorstroom en uitstroom kunnen effect hebben op de scenario's zoals deze nu in de MPP zijn geschetst. Voor 2024 geeft de prognose een verwachting van het totale aantal asielaanvragen³ dat instroomt van respectievelijk 49.800 (minimum), 69.800 (medio) en 78.500 (maximum) asielzoekers.

De capaciteitsraming in het kader van de Spreidingswet is vastgesteld op 96.000 plekken. De commissarissen van de Koning (cvdK) dienen - in hun rol als rijksorgaan - voor 1 november 2024 verslag te doen van de gesprekken aan de provinciale regietafels en hoe de gemeenten in de verschillende provincies invullen gaan geven aan de provinciale opgave. Op basis van deze verslagen neemt de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid voor 1 januari 2025 het verdeelbesluit. Gemeenten stellen een locatie of accommodatie ter beschikking en werken mee aan eventuele benodigde vergunningen en omgevingsplan. Over de exploitatie van de opvanglocatie maken zij afspraken met het COA of kunnen er voor kiezen dit onder eigen verantwoordelijkheid te doen. Het COA bepaalt in alle gevallen welke asielzoeker waar wordt geplaatst. Gemeenten zijn op basis van de Spreidingswet gehouden de plaatsen die opgenomen zijn in het verdeelbesluit uiterlijk een half jaar na vaststelling ter beschikking te stellen, zodat er daadwerkelijk asielzoekers kunnen worden opgevangen. Deze plekken moeten dus uiterlijk op 1 juli 2025 gerealiseerd zijn.

De scenario's binnen de MPP laten zien dat de geprognosticeerde bezetting bij het COA, bij ongewijzigd beleid, per 1 januari 2025 uitkomt op ongeveer 88.500 mensen met recht op opvang, waarvan naar schatting circa 26.000 statushouders. Dit resulteert in een prognose van bijna 97.500 opvangplekken. Per 1 januari 2026 komt de geprognosticeerde bezetting bij ongewijzigd beleid uit op ongeveer 121.500 mensen, waarvan naar schatting ca. 48.500 statushouders, en een prognose van ongeveer 133.500 opvangplekken, wat hoger is dan de capaciteitsraming vanuit de Spreidingswet.

De Spreidingswet kent een nieuwe systematiek die raamt over een periode van twee jaar. Tussentijdse bijstelling is mogelijk in het geval van uitzonderlijke omstandigheden, zoals een oorlog of natuurramp. Deze nieuwe systematiek is leidend. De MPP-prognoses op instroom, doorstroom en uitstroom blijven daarnaast een belangrijk monitoringsinstrument om te bekijken waarop aanvullende maatregelen genomen moeten worden of worden bijgestuurd.

De MPP-prognoses laten zien dat extra maatregelen nodig zijn richting 2026. De belangrijkste instrumenten die we inzetten zien op (1) instroombeheersing, met

² IND, COA, DT&V, Politie.

³ Totale asielinstroom bestaat uit eerste aanvragen, herhaalde aanvragen, hervestiging en asiel nareis

name door Europese inzet (2) de doorstroom reguleren met de productie bij de IND en (3) de uitstroom van statushouders uit de opvang vergroten, door gemeenten te stimuleren statushouders zo snel mogelijk na vergunningverlening te huisvesten in permanente passende huisvesting of een doorstroomlocatie of indien nodig door statushouders tijdelijk in een hotel onder te brengen. Het vraagt uiteraard nog veel om dit voor elkaar te krijgen. Daarom ga ik met de partners in de asielketen in gesprek hoe we ons voorbereiden op mogelijke opwaartse afwijkingen van de capaciteitsbehoefte, zodat we gezamenlijk voorbereid zijn op verschillende scenario's.

Bijzondere aandacht vraag ik voor de instroom van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv). De verwachting is met deze prognose dat het aantal asielaanvragen van amv in historische zin hoog blijft. Gedurende langere tijd neemt het aandeel van amv binnen de totale asielinstroom toe. De piek van de asielinstroom hield in 2023 langer aan dan de jaren hiervoor, waardoor met name de toegenomen instroom van amv in 2023 opvallend hoog was. In totaal dienden in 2023 ca. 5.800 amv een eerste asielaanvraag in, tegenover ca. 4.200 in 2022.⁴ Dit is een stijging van 38 procent.⁵ De verwachting is dat de trend van verhoogde instroom van amv de komende jaren zal doorzetten. Hierdoor zal de druk op de IND, de opvangbehoefte voor amv bij het COA, de druk op de opvang bij Nidos en de druk op onderwijsvoorzieningen en zorgvoorzieningen de komende jaren aanhouden en toenemen.

Voor de instroom van ontheemden uit Oekraïne is een afzonderlijke prognose opgesteld in lijn met de MPP. Op basis van deze prognose wordt een bandbreedte opgesteld, met daarin een minimum, medio en maximum scenario voor de netto instroom per week. De cijfers die in deze brief worden genoemd met betrekking tot de Oekraïense ontheemden hebben betrekking op het mediaan van de bandbreedte. Dit leidt tot een netto instroom van ca. 28.000 voor 2024. Op basis van dit scenario zijn per 1 januari 2025 120.000 gemeentelijke opvangplekken nodig.

Zoals gebruikelijk zal het kabinet uw Kamer via de Voorjaarsnota informeren over de wijze waarop zij de nieuwste ramingen voor asiel en ontheemden verwerkt in de Rijksbegroting.

1. Migratieketen

1.1 Instroom

Inzet in Europa

Het kabinet zet zich in Europa in voor maatregelen die op korte(re) termijn de migratiedruk verminderen. Zo is extra geld beschikbaar gesteld voor versterking van het buitengrensbeheer en grensurveillance, asielgrensprocedurepilots, en heeft de Commissie een voorstel gepresenteerd om regels voor het opschorten van visumliberalisatie te versterken.

Daarnaast is op 20 december 2023 onder het Spaanse voorzitterschap van de Raad en het Europees Parlement een akkoord bereikt over het Asiel- en Migratiepact. Op 8 februari 2024 bekrachtigde het Comité van Permanente Vertegenwoordigers van de lidstaten de akkoorden op de negen voorliggende wetsteksten met een ruime gekwalificeerde meerderheid. Het kabinet verwelkomt het behaalde resultaat en ziet dit na jaren onderhandelen als een belangrijke mijlpaal voor de verbetering van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel. De

⁴ Bron: IND, asylum trends. Via; [Asieltrends \(ind.nl\)](https://asieltrends.ind.nl).

⁵ Op 22 december 2023 heb ik uw Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek naar de verhoogde instroom van amv in Nederland: Kamerstukken II 2023/2024, 27062 nr. 137.

wetgevende voorstellen waaruit het Pact bestaat bouwen voort op het bestaande stelsel en vullen dit aan met enkele nieuwe elementen. Een belangrijk onderdeel is de introductie van verplichte screening en versnelde grens- en terugkeerprocedures. Deze elementen moeten het zicht op wie de EU binnenkomt verbeteren en snelle beoordeling van en onderscheid tussen 'kansarme' en 'kansrijke' asielaanvragen mogelijk maken. Doel hiervan is om secundaire migratie tegen te gaan en snellere terugkeer van asielzoekers zonder recht op bescherming te bewerkstelligen. Een ander kernstuk vormt de invoering van een nieuw solidariteitsmechanisme, waarbij lidstaten andere lidstaten dienen te ondersteunen wanneer deze onder hoge asiel- en migratiedruk staan. Dit solidariteitsmechanisme kent flexibiliteit voor de lidstaten voor wat betreft de keuze van hun bijdragen (overplaatsingen van asielzoekers of statushouders, financiële bijdragen of, indien expliciet gevraagd, operationele ondersteuning ter plekke). De definitieve goedkeuring van het volledige pakket wordt verwacht in april of mei 2024. De lidstaten hebben vervolgens twee jaar de tijd om de nieuwe bepalingen in te voeren in de nationale regelgeving en praktijk. Het kabinet heeft er bij de Europese Commissie op aangedrongen dat de Commissie nauwlettend toeziet op tijdige implementatie door alle lidstaten.

Een andere belangrijke stap betreft het akkoord over de herziening van de Schengengrenscodes. In het akkoord wordt een plotselinge grote toename van secundaire migratiestromen erkend als een grondslag om onder strenge voorwaarden tot herinvoering van binnengrenscontroles over te gaan. Deze koppeling was voor Nederland van belang. Het kabinet is verder positief dat geen voorwaarden zijn toegevoegd aan de bepaling over het snel overdragen van illegaal verblijvende derdelanders die de effectiviteit van de procedure zouden ondermijnen. Het kabinet hoopt dat dit lidstaten stimuleert om van deze procedure gebruik te maken met als doel secundaire migratie aan te pakken en dat dit aldus een goed alternatief zal vormen voor binnengrenscontroles. Net als voor de voorstellen als onderdeel van het Pact, is de verwachting dat definitieve goedkeuring van de Schengengrenscodes in april of mei 2024 plaatsheeft. De nieuwe regels worden vrijwel meteen daarna van toepassing in de EU. Naast deze wetgevende herzieningen, heeft het kabinet zich in Europa ook ingezet voor maatregelen die op korte(re) termijn de migratiedruk moeten verminderen. Zo is er extra geld beschikbaar gesteld voor versterking van het buitengrensbeheer en grenssurveillance, asielgrensprocedurepilots, en heeft de Commissie een voorstel gepresenteerd om regels voor het opschorten van visumliberalisatie te versterken.

Het kabinet werkt daarnaast doorlopend aan partnerschappen met derde landen om irreguliere migratie tegen te gaan, terugkeer te bevorderen en bescherming van migranten te versterken, waarbij de Europese inzet en de bilaterale inzet in elkaars verlengde liggen. Afgelopen periode heeft het kabinet stappen gezet met partners als Marokko, Tunesië, Turkije, Egypte en Nigeria. Ook de komende maanden worden benut om samenwerking met partnerlanden verder te ontwikkelen, bijvoorbeeld als het gaat om tegengaan van mensensmokkel- en handel, versterken van grensbeheer, bevorderen van terugkeer, en bescherming van migranten. Het kabinet zal de Europese Commissie voorts blijven oproepen om ambitieuze, brede en gelijkwaardige partnerschappen te ontwikkelen, en verwelkomt in dat verband de stappen die de Commissie zet t.a.v. Tunesië, Egypte en Mauritanië. Eveneens verkent het kabinet samen met enkele andere EU-lidstaten hoe op een innovatieve wijze samengewerkt zou kunnen worden met derde landen op het terrein van migratie.

Tot slot zet het kabinet zich in voor het beïnvloeden van de beleidsagenda van de nieuwe Europese Commissie. Na de verkiezingen van het Europees Parlement aankomend voorjaar treedt een nieuwe Commissie aan voor de periode 2024-2029. Om de Nederlandse prioriteiten op JenV-terrein zoveel mogelijk te laten landen in de beleidsagenda van de nieuwe Commissie, is een aantal non-papers

opgesteld, waaronder ook over migratie. Deze papers zijn bij de geannoteerde agenda van de JBZ-Raad van 4-5 maart met uw Kamer gedeeld. De non-papers bevatten concrete voorstellen voor verbetering in de Europese samenwerking. Op het gebied van migratie onderstrepen de non-papers wat Nederland op dit moment verwacht van de nieuwe Commissie op het gebied van asiel en migratie, in het bijzonder bij de implementatie van het asiel- en migratiepact, ten aanzien van de uitdagingen aan de grenzen, het verbeteren van terugkeer en de externe dimensie (waaronder de samenwerking met derde landen). Tot slot pleit het kabinet voor een meer integrale aanpak van de interne veiligheid van de EU. De komende maanden worden benut om in Brussel, waar opportuun met andere lidstaten, te zorgen dat de Nederlandse prioriteiten landen in de beleidsagenda van de nieuwe Commissie.

1.2. Doorstroom

Inwilligingspercentage / landenbeleid

Bij brief van 5 maart jl.⁶ is de Tweede Kamer geïnformeerd over de doorgevoerde wijzigingen in de beoordelingskader van een asielaanvraag. Deze wijzigingen volgen uit de bij brief van 28 april 2023 toegezegde maatregelen om de verschillen in de uitvoeringspraktijk van de beoordeling van asielaanvragen tussen Nederland en andere lidstaten te verkleinen. Dit betrof onder meer het herzien van het groepsbeleid en het toetsingskader ten aanzien van de geloofwaardigheidsbeoordeling. Met deze wijzigingen komt meer nadruk te liggen op het individualiseringsvereiste en zal de bewijslast zo veel mogelijk bij de asielzoeker komen te liggen.

Vornoemde thema's raken in belangrijke mate aan de kern van het Nederlands toelatingsbeleid. Om deze reden zijn de maatregelen in nauwe samenwerking met de IND uitgewerkt. Gelet op de voorbereidingen die de IND beslispraktijk moet treffen is de inwerkingtreding voorzien voor medio 2024. De gevolgen van deze maatregelen voor inhoud en (IND) proces zullen zich in de periode daarna manifesteren. Ten slotte is het goed te melden dat elke aanvraag zorgvuldig en op de individuele omstandigheden binnen het asielrecht door de IND moet worden beoordeeld. Of een vergunning wordt ingewilligd of afgewezen, blijft afhankelijk van de specifieke situatie van de vreemdeling.

Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)

IND zet op alle terreinen een stap om meer aanvragen af te handelen. In het voorjaar van 2023 is uw Kamer geïnformeerd over diverse maatregelen die per direct zijn getroffen voor in ieder geval een jaar bij de IND om versneld aanvragen te behandelen en om beter te kunnen sturen om zo de voorraad minder snel te laten oplopen. De maatregelen zien op zowel de korte- als de (middel)lange termijn en op zowel kansrijke als kansarme aanvragen.

Jaarlijks worden met de IND afspraken gemaakt over de aantallen af te handelen aanvragen en procedures. Voor 2023 is opgenomen dat de IND op spoor 4 tenminste 22.200 zaken behandelt en voor 2024 zal de IND tenminste 30.200 zaken gaan behandelen. Dit is exclusief het project bespoediging afdoening asiel (project BAA), waarvan de doelstelling voor de periode mei 2023 tot 1 augustus 2024 is om 13.000 extra zaken af te doen. Over heel 2023 is het de IND gelukt om meer zaken te beslissen dan eerder was voorzien door de IND, exclusief project BAA. Zo zijn er meer spoor 1 en spoor 4 zaken afgedaan. Deze laatste verhoging komt met name door het afhandelen van zaken van derdelanders met tijdelijk verblijf uit Oekraïne. De voorraad neemt hierdoor minder snel toe dan eerder verwacht.

⁶ Kamerstukken II, vergaderjaar 2023-2024, 19 637, nr. 3211.

De IND zet, binnen het project Bespoediging afdoening asiel (BAA), enerzijds in op het versneld afdoen van kansrijke zaken door het efficiënt behandelen van asielaanvragen van nationaliteiten die (ingevolge het gevoerde landgebonden beleid) kansrijk zijn. Anderzijds geeft de IND prioriteit aan de aanvragen van asielzoekers met nationaliteiten waarvoor juist een laag inwilligingspercentage geldt, bijvoorbeeld voor Algerijnse en Moldavische aanvragers. Deze inzet is gedaan in aanvulling op de bestaande prioriteit die gegeven wordt aan de behandelssporen 1 en 2 (eveneens voornamelijk zaken met hoofdzakelijk een laag inwilligingspercentage). Op dit moment wordt een inhaalslag gemaakt op het wegwerken van de voorraad zaken van Algerijnen en Moldaviërs. In 2024 zijn er tot en met 26 februari 2024 circa 230 Algerijnen ingestroomd en circa 290 Algerijnse zaken afgehandeld. Er zijn in 2024 verder tot en met 26 februari 2024 circa 120 Moldaviërs ingestroomd en circa 170 Moldavische zaken afgehandeld. De IND heeft daarmee in 2024 meer Algerijnse en Moldavische zaken afgehandeld dan er zijn ingestroomd. De inzet van de IND is er daarbij op gericht de nieuwe instroom van zaken van Algerijnen en Moldaviërs zo snel mogelijk in te plannen en af te handelen.

Verder is gelet op de hoge doorlooptijd van herhaalde asiel aanvragen (HASA) met de IND - in aanvulling op de reeds geplande productie HASA-aanvragen van 1.600 zaken - het volgende afgesproken:

- De IND plant meer zaken in dan de instroom van opvolgende asielaanvragen.
- De IND filtert incomplete opvolgende asielaanvragen er direct uit. Zo worden de kansarme zaken er snel uitgehaald.

De IND geeft aan dat hierdoor ingelopen zal worden op de voorraad van de HASA-zaken. Deze maatregelen worden door de IND en het departement gemonitord om te bezien of het gewenste effect heeft op het versneld afdoen van opvolgende asielaanvragen en hoe hiermee de doorlooptijd verkort wordt.

Het versneld afdoen van kansrijke zaken, zorgt er voor dat de gebruikelijke nareisaanvragen die hiermee samenhangen behandeld moeten worden. In geval van positieve besluiten van de IND op de aanvragen leidt dit tot druk op de consulaire afdelingen van Nederlandse ambassades en consulaten. Hier heb ik afspraken over gemaakt met het ministerie van Buitenlandse Zaken, COA en IND. Deze consulaire afdelingen, in het bijzonder in de grotere 'nareislanden', functioneren momenteel al aan de grens van mvv afgiftecapaciteit. Er zijn mitigerende maatregelen nodig om de komende jaren aan de voorspelde structurele stijging van MVV aanvragen te kunnen voldoen. Mitigerende maatregelen zijn o.a. een continuering en uitbreiding van inzet door derde partijen op nareiswerkzaamheden en langere mvv-afgiftetermijnen. Daarnaast hebben de inreizende familieleden een stijging van de benodigde tijdelijke opvangcapaciteit bij het COA en een stijging van het aantal te huisvesten statushouders tot gevolg (vooral vanaf 2025). Gestreefd wordt dit zoveel mogelijk via reguliere huisvesting bij gemeenten en doorstroomlocaties te laten lopen.

Op 4 maart 2024 is de tijdelijke bescherming van derdelanders met tijdelijk verblijf in Oekraïne van rechtswege beëindigd. Dit betekent dat derdelanders Nederland moeten verlaten. Een deel van de derdelanders heeft eerder aangegeven de asielprocedure te willen doorlopen. De IND behandelt vanaf 4 maart 2024 de asielaanvragen van ongeveer 630 derdelanders. Derdelanders die een afgeronde asielprocedure hebben, maar alsnog menen gegronde redenen te hebben om te vrezin voor vervolging in hun land van herkomst kunnen opnieuw asiel aanvragen.

Ondanks dat de IND er alles aan doet om het aantal afgehandelde aanvragen te verhogen, is dit niet voldoende om de voorraden weg te werken en de doorlooptijden significant te verkorten. Daarom ben ik in gesprek met de IND

over het structureel verhogen van de productiviteit, zodat de voorraden minder hard oplopen en ook de dwangsomproblematiek te reduceren.

Voortgang verlenging wettelijke beslistermijn

In de brief van 26 augustus 2022⁷ heeft het kabinet u onder meer geïnformeerd over het besluit om de wettelijke beslistermijn van zes maanden voor asielaanvragen categoriaal te verlengen met maximaal 9 maanden. Dat betekent dat de IND voor alle lopende asielaanvragen waarvan de wettelijke beslistermijn nog niet was verlopen op de datum van de publicatie van de Wijzigingsbesluit Vreemdelingencirculaire (hierna: WbV) op 27 september 2022 en voor asielaanvragen ingediend tot 1 januari 2023 binnen 15 maanden een beslissing moet nemen op een ingediende asielaanvraag. Op 4 februari 2023 is uw Kamer geïnformeerd dat de verlenging van de wettelijke beslistermijn met 9 maanden tot 15 maanden voor asielaanvragen ook toegepast wordt op asielaanvragen ingediend vanaf 1 januari 2023 tot 1 januari 2024. Op 19 december 2023 is uw Kamer geïnformeerd dat de verlenging van de beslistermijn eveneens wordt toegepast voor asielaanvragen ingediend vanaf 1 januari 2024 tot 1 januari 2025. Hierbij is net als bij de verlenging van 2023 aangetekend dat omstreeks 1 juli 2024 zal worden beoordeeld of de maatregel nog in stand moet blijven of dat de voorraad bij de IND zich zodanig heeft ontwikkeld dat een verlenging van de wettelijke beslistermijn niet meer noodzakelijk is.

De meervoudige kamer van de rechtbank Arnhem heeft op 12 december 2023 uitspraak gedaan in een zaak waarin de geldigheid van WBV 2023/3 (verlenging van de beslistermijn in asielzaken met negen maanden voor alle aanvragen ingediend in 2023) aan de orde was. Uiteenlopende opvattingen van de verschillende rechtbanken over de rechtsgeldigheid van de verlenging van de beslistermijn maakt dat het nu van de behandelende rechtbank afhankelijk wordt of de beslistermijn al dan niet is overschreden en de IND een beslistermijn met dwangsom kan worden opgelegd. Een inschatting van het bedrag aan hierdoor jaarlijks extra te betalen dwangsommen is hierdoor lastiger om te geven omdat dit afhankelijk is van het aantal zaken dat rechtbanken die WBV 2023/3 ongeldig achten, zullen afdoen. Op korte termijn wordt hierover een nieuwe berekening verwacht.

Verbeteringen in het aanmeldproces

Op het gebied van het identificatie- en registratieproces (I&R) dat door de IND en politie worden uitgevoerd, lopen diverse ontwikkelingen. De dagelijkse instroom van aanvragers die door de politie moet worden behandeld, is momenteel hoger dan de beschikbare verwerkingscapaciteit bij de politie. De IND verricht het I&R proces voor bepaalde doelgroepen, waaronder voormalig Dublin claimanten, hervestigers, MVV en herhaalde aanvragers. Met verschillende ketenpartners wordt gewerkt aan de inrichting van een tijdelijke derde I&R-straat op zeer korte termijn.

Er is een project gestart die -ook in het licht van de implementatie van de EU verordeningen in het kader van het Migratiepact- gaat onderzoeken hoe het I&R proces zo goed mogelijk kan worden uitgevoerd, zowel op korte als voor de lange termijn. Hierbij wordt bezien welke mogelijkheden er zijn om verbeteringen in het proces aan te brengen, zodat een robuust proces wordt ingericht waarbij flexibel op- en afgeschaald kan worden bij piekmomenten.

1.3. Opvang

Belangrijke ontwikkeling voor een stabiel en flexibel opvanglandschap is dat de wet gemeentelijke taak mogelijk maken opvang asielzoekers (de Spreidingswet) per 1 februari jl. in werking is getreden. De capaciteitsraming in het kader van de

⁷ Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 19 637, nr. 3068

Spreidingswet is vastgesteld op 96.000 plekken. Gemeenten moeten deze locaties uiterlijk 1 juli 2025 gerealiseerd hebben.

Versterking van de Provinciale regietafels (PRT's)

Met de inwerkingtreding van de Spreidingswet, krijgen de PRT's een formele en belangrijkere rol. Aan de PRT's stemmen vertegenwoordigers van de colleges van B&W onderling en met het COA af over het aantal te realiseren opvangplekken per gemeente en de locaties: geschetst wordt hoe het asielopvanglandschap in een provincie er uit komt te zien. Van het resultaat brengt de CdK - in zijn rol als rijksorgaan en voorzitter van de PRT- voor 1 november 2024 verslag uit aan de staatssecretaris. Tegelijkertijd vindt aan de tafels bestuurlijke afstemming plaats over de opvang van Oekraïense ontheemden en de huisvesting van statushouders.

Om deze opdracht goed te kunnen vervullen, is een versterking van de PRT's noodzakelijk. De afgelopen maanden zijn - in afstemming tussen het rijk en medeoverheden - maatregelen uitgewerkt die enerzijds zien op de ondersteuning van het overleg aan de PRT's als aan gemeenten t.b.v. het realiseren van opvanglocaties en huisvesting. Het kabinet heeft sinds eind 2022 incidenteel in totaal 6,2 miljoen beschikbaar gesteld voor de PRT's. In de loop van dit jaar zal eenmalig nog 2,4 miljoen euro beschikbaar worden gesteld. Bij Voorjaarsnota geeft het kabinet meer informatie over de structurele financiering van de PRT's in het licht van de inwerkingtreding van de Spreidingswet.

Opvang amv

Een bijzonder aandachtspunt binnen de asielopvang is de capaciteit van de opvang voor amv. Het aanhoudend tekort aan voldoende, structureel inzetbare opvangplekken voor deze kwetsbare doelgroep is reden tot grote zorg. De verwachting is dat het tekort aan opvangplekken voor amv de komende maanden verder toeneemt, ook omdat het COA slechts in beperkte mate nieuw te openen opvanglocaties in het vooruitzicht heeft en ook de doorstroom naar Nidos van statushouders stopt. Momenteel beschikt het COA over ca. 4.200 plekken voor amv. Per 1 januari 2025 betreft de capaciteitsbehoefte van het COA geschat op 9.500 plekken. Het tekort aan opvangplekken voor amv zorgt ook binnen het sociaal domein voor uitdagingen, zo is het onderwijs op (tijdelijke) opvanglocaties met een aanzienlijk aantal amv steeds vaker vrijwel niet meer te organiseren door schoolbesturen. Daarbij zorgt de tijdelijkheid van amv-opvanglocaties voor een hoog aantal verhuisbewegingen voor deze doelgroep, wat de doorlopende onderwijslijn in het gedrang brengt.

Kleinschalige opvang

Het kunnen opvangen van asielzoekers in kleinschalige opvangvormen moet het voor gemeenten eenvoudiger maken om opvang binnen de gemeentegrenzen te realiseren en daarmee invulling te geven aan de opgave die de Spreidingswet bij gemeenten neerlegt. De Spreidingswet biedt tevens de mogelijkheid aan gemeenten om zelf of door derden locaties te exploiteren. Dit omdat er maatwerk geboden kan worden aan zowel grote als kleine gemeente. Wanneer gemeenten binnen hun grenzen mogelijkheden zien voor realisatie van kleinschalige opvang, kunnen zij zich wenden tot het COA. Zowel het COA als gemeenten kunnen bij de opvang van asielzoekers in kleinschalige opvang gebruik maken van de ondersteuning van het Rode Kruis. In 2023 heeft het Rode Kruis met het COA afspraken gemaakt over de ondersteuning die het Rode Kruis kan bieden in met name de kleinere opvang. Deze afspraken zijn neergelegd in een intentieverklaring. Met deze afspraken wordt ook een basisaanwezigheid van het Rode Kruis in asieldomein geborgd.

PBL

Procesbeschikbaarheidslocatie (pbl) is een opvangmodaliteit in ontwikkeling. In Ter Apel is sinds juli 2023 gestart met een pilot pré-pbl. De opvangmodaliteit is voor asielzoekers met een kansarme aanvraag, alwaar zij sober opgevangen worden. Tevens dienen de asielzoekers beschikbaar te zijn voor een vlotte en efficiënte afhandeling van hun asielaanvraag. Hierdoor krijgen zij snel uitsluitel over hun aanvraag en kan snel worden begonnen met de vervolprocedure. In Ter Apel is momenteel plek voor ca. 30 vreemdelingen.

Op 1 maart jl. heeft de rechter in een individuele zaak een uitspraak gedaan over de plaatsing op de pré PBL. Deze uitspraak wordt momenteel bestudeerd op het departement in nauwe afstemming met de ketenpartners. Hierbij wordt gezien hoe het pbl-concept is uitgevoerd in deze casus en hoe het pbl-concept in het algemeen op dit moment wordt uitgevoerd. Momenteel worden er geen nieuwe mensen geplaatst. We blijven ons inzetten voor het gebruik van de PBL in Ter Apel. De PBL heeft zich bewezen doordat een flink aantal kansarme aanvragen vlot zijn afgehandeld. Ook hebben we de ambitie om het aantal PBL's uit te breiden naar andere locaties in het land, zoals Budel.

1.4. Uitstroom

Huisvesting statushouders

De taakstelling 2024-I bedraagt 18.750 statushouders, maar door een forse achterstand van circa 6.400 aan het einde van 2023, is de totale opgave voor gemeenten de eerste helft van 2024 ruim 25.000 statushouders. Gemeenten hebben deze achterstand op de taakstelling nog niet ingelopen. Gemeenten hebben een wettelijke taak om op basis van de taakstelling de aan hen gekoppelde statushouders te huisvesten. Het huisvestingstempo zal moeten stijgen om statushouders tijdig te kunnen huisvesten. Statushouders kunnen dan starten met integratie en participatie op de plek waar ze ook gaan wonen. Ook gelet op de druk in de asielopvang is het noodzakelijk dat de opvangplekken die statushouders nu bezet houden sneller beschikbaar komen voor asielzoekers. Een betere doorstroom van opvang naar huisvesting leidt tot lagere maatschappelijke kosten.

De taakstelling voor de tweede helft van 2024 is vastgesteld op 17.000 te huisvesten statushouders. Om te kunnen voldoen aan de huisvestingsopgave statushouders is er blijvende inzet nodig op het vergroten van de woningvoorraad én het beter benutten van de woningvoorraad.⁸⁹ Specifiek voor de doelgroep amv met een verblijfsvergunning is de indicatieve opgave binnen de taakstelling 4.600, waarmee de capaciteitsbehoefte voor de kleinschalige opvang van Nidos in beeld wordt gebracht.

Doorstroomlocaties

Mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heb ik op een brief gestuurd aan alle medeoverheden met een oproep tot het realiseren van doorstroomlocaties. Dit betreft een pilot voor locaties waar statushouders in of nabij de gemeente van uiteindelijke huisvesting tijdelijk kunnen verblijven. Ook is het doel de lokale woningvoorraad zo uit te breiden dat eigen woningzoekenden hier ook baat bij hebben. Zo wordt de uitstroom van statushouders uit de opvang versneld en kan de statushouder eerder starten met de integratie. Uitgangspunt is dat statushouders maximaal een jaar verblijven in een doorstroomlocatie in afwachting van permanente huisvesting. Vanuit het Rijk zijn hier tijdelijk financiële middelen voor beschikbaar gesteld. Tijdens het jaar dat statushouders in een doorstroomlocatie verblijven kan door de gemeente bijvoorbeeld door middel van bijvoorbeeld flex- of transformatieprojecten gewerkt worden aan het

⁸ Kamerstukken II, 2023-2024, 32847 nr. 1135

⁹ [Overzicht Mogelijkheden, ondersteuning en regelingen huisvesting aandachtsgroepen | Publicatie | Home | Volkshuisvesting Nederland](#)

uitbreiden van de woningvoorraad. Het is nadrukkelijk een gezamenlijke aanpak met medeoverheden, waarbij gemeenten ondersteund worden in het uitbreiden van hun woningvoorraad, zodat zij de statushouders kunnen huisvesten na hun verblijf in de doorstroomlocatie als ook de eigen gemeentelijke doelgroepen. Twee locaties zijn inmiddels geopend. Er hebben zich dertig gemeenten hebben gemeld belangstelling te hebben, wat perspectief biedt.

Deze aanpak, als ook het versneld plaatsen van statushouders in hotels d.m.v. de tijdelijke hotel- en accommodatieregeling (HAR), draagt bij aan het sneller huisvesten van statushouders in de gemeente waaraan ze zijn gekoppeld, zodat zij sneller kunnen starten met integratie en participatie. Ook zorgt tijdige huisvesting ervoor dat de druk op het aantal benodigde opvangplekken gereduceerd wordt. Het kabinet realiseert zich dat dit essentieel is voor het behouden van maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak.

Huisvesting amv

Amv die verblijven in de COA-opvang en een verblijfsvergunning krijgen, worden overgeplaatst naar de kleinschalige opvang (kso) van Nidos. Op het moment van opvang in de kso tellen amv met een verblijfsvergunning mee voor de taakstelling van de betreffende gemeente. Deze jongeren worden opgevangen en begeleid door Nidos en haar contractpartners tot hun 18e levensjaar, of langer tot maximaal 21 jaar in het geval dat de jongere vanuit verlengde opvang kiest voor zelfstandig wonen. Vanaf dat moment zijn gemeenten verantwoordelijk voor het bieden van passende vervolghuisvesting. Het aantal gerealiseerde kso-plekken in gemeenten blijft echter achter op de capaciteitsbehoefte van Nidos, voor de eerste helft van 2024 vastgesteld op 3.900, waardoor de druk op de kso van Nidos aanhoudt en de jongeren noodgedwongen langer bij het COA verblijven. Begin maart staan er 240 jongeren op de wachtlijst voor plaatsing bij Nidos. Ook lukt het gemeenten niet altijd om tijdig te voorzien in vervolghuisvesting. De plek in de kso blijft daardoor langer bezet, wat ook drukt op de beschikbare capaciteit.

Momenteel verken ik samen met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, COA, Nidos en de VNG enkele mogelijkheden die zouden kunnen leiden tot vergroten van de capaciteit van kso locaties Nidos evenals het versnellen van doorstroom vanuit deze kleinschalige opvang naar huisvesting.

Vertrek

Terugkeer is onlosmaeljk verbonden met het Nederlandse migratiestelsel: mensen zonder verblijfsrecht die vertrekken, scheppen ruimte voor mensen die wel recht hebben op verblijf in Nederland. Afgelopen jaar was zowel absoluut als relatief een goed jaar qua terugkeeraantallen. Het aantal personen dat vanuit de DT&V-caseload aantoonbaar vertrok steeg in 2023 naar 5.740 ten opzichte van 4.300 in 2022. Daarnaast nam het aandeel personen dat zich onttrekt aan overheidstoezicht af van 50% in 2022 naar 45% in 2023. De inzet is deze lijn door te trekken. De actuele MPP-ramingen laten zien dat de DT&V in 2024 in totaal ca. 17.800 zaken overgedragen krijgt, voornamelijk vanuit de IND. De prognose is daarmee vergelijkbaar met de daadwerkelijke instroom over 2023 en laat ook voor komende jaren een stabiel beeld zien.

Zoals bekend heeft het kabinet structureel €15 mln. gereserveerd voor het bevorderen van terugkeer, met specifieke aandacht voor afgewezen asielzoekers die overlast gevend gedrag vertonen. Een deel van dit budget wordt aangewend om het terugkeerproces wendbaarder en slagvaardiger te maken. Voorbeelden hiervan zijn het organiseren van meer capaciteit op het proces van inbewaringstelling, de uitbreiding van het type zaken waarin de DT&V een bewaringsmaatregel oplegt en de inbedding van specialistische functies in de operatie van de DT&V. Hoewel nadere uitwerking dan wel voorbereiding op een aantal van deze aspecten nog in volle gang is, zijn de eerste nieuwe medewerkers

inmiddels gestart met een inwerktraject. Een ander deel van het budget wordt ingezet om met projecten in prioritaire herkomstlanden in het kader van migratiepartnerschappen terugkeer te verbeteren en irreguliere migratie vanuit deze landen tegen te gaan. Het gaat bijvoorbeeld om capaciteitsopbouw en verbetering van grensmanagement.

2. Oekraïense ontheemden

In Nederland verblijven op dit moment bijna 114.000 ontheemden uit Oekraïne die recht hebben op tijdelijke bescherming op basis van de richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) (peildatum 10 maart 2024). Hiervan worden bijna 92.000 ontheemden opgevangen in de gemeentelijke opvang (GOO). De grootschalige invasie van Rusland in Oekraïne en de oorlog duurt nog altijd voort. Daarmee zien we dat er nog steeds sprake is van een constante instroom van ontheemden naar Nederland.

2.1 Instroom

In lijn met de MPP is een prognose opgesteld voor de netto instroom van Oekraïense ontheemden voor 2024. Hieruit blijkt dat er een kans is van 75% dat de gemiddelde netto instroom per week valt binnen de bandbreedte van 350 (minimum scenario) en 780 (maximum scenario) en dat er een kans is van 33% dat de gemiddelde netto instroom per week van 620 (medio scenario) zal worden overschreden. Voor de instroomprognose van Oekraïense ontheemden is als uitgangspunt gekozen voor de mediaan van de bandbreedte met een gemiddelde netto instroom van 540 per week en een overschrijdingskans van 50%. Dit betekent dat voor 2024 rekening wordt gehouden met een netto instroom van ca. 28.000 ontheemden uit Oekraïne. Op basis van deze instroomprognose is de verwachting dat per 1 januari 2025 ca. 136.000 ontheemden uit Oekraïne in Nederland verblijven inclusief de ca. 3.000 derdelanders die onder de RTB vallen. Het benodigde aantal gemeentelijke opvangplekken is per 1 januari 2025 vastgesteld op 120.000.

2.2 Opvang

Eigen bijdrage

De kabinetsinzet voor de komende periode is om het voorzieningenniveau van ontheemden uit Oekraïne onder de RTB beter te laten aansluiten op dat van andere groepen in de maatschappij. Dit betekent onder meer dat ontheemden bijdragen wanneer ze daar genoeg inkomsten voor hebben. Op korte termijn ben ik van plan een eigen bijdrage te vragen als tegemoetkoming voor de kosten van de opvang. Voor gas, water en elektra ga ik een bijdrage verplichten van 105,- euro per meerderjarige ontheemde met inkomsten (en diens meerderjarige gezinsleden) per maand. Dit bedrag is gebaseerd op de geraamde kosten uit het 'Kostprijsonderzoek opvang ontheemden' van eind 2023¹⁰. Daarnaast ga ik een extra bijdrage verplichten voor ontheemden die geen eetgeld krijgen maar catering op locatie. Om dit alles te regelen wordt de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO) binnenkort aangepast.

Naast de eigen bijdrage wijzig ik een bepaling die regelt hoe lang ontheemden afwezig mogen zijn uit de opvang voor hun leefgeld mag worden ingetrokken. Dat is op dit moment 28 dagen aaneengesloten, maar wordt 28 dagen per kalenderjaar. Zo sluit de regeling beter aan op de Participatiewet. Ook wil ik gemeenten verplichten leefgeld in te trekken van ontheemden die inkomsten hebben, waar dat nu een optie is. De verplichting is afhankelijk van inwerkingtreding van de Tijdelijke Wet opvang ontheemden uit Oekraïne. Deze

¹⁰ Het betreffende Kostprijsonderzoek is beschikbaar via <https://open.overheid.nl/documenten/dpc-f848e82a59831c6e6ba30ead23b06e96bf4c0697/pdf>

wet beoogt te voorzien in een wettelijke grondslag voor gemeenten om de polisadministratie van het UWV (Suwinet) in te zien.

Verblijf en vertrek op langere termijn

De tijdelijke bescherming voor ontheemden op grond van de RTB is nu geldig tot 4 maart 2025. Ten aanzien van verblijf en terugkeer op langere termijn zet Nederland in op een EU-gecoördineerde en geharmoniseerde aanpak voor het verblijf en, zodra aan de orde, de terugkeer van de Oekraïense ontheemden uit Oekraïne. Dit met het oog op het zoveel mogelijk beperken of voorkomen van de verschillen tussen lidstaten om daarmee het risico op secundaire migratiestromen van ontheemden binnen de EU tegen te gaan.

Tot slot

Uit de meest recente MPP blijkt dat de opgave voor zowel de organisaties binnen de migratieketen als ook de gemeenten fors is en blijft. De Spreidingswet en de bijbehorende capaciteitsraming van 96.000 plekken bieden perspectief voor meer stabiliteit. Om de opgave succesvol te realiseren zijn er aanvullende maatregelen in de structurele aanpak om ervoor te zorgen dat de geraamde en gevraagde plekken voldoende zijn en blijven tot 2026. Deze maatregelen, zowel Europees als nationaal, zijn in deze brief uitvoerig beschreven en de effecten hiervan moeten (op de middellange termijn) zichtbaar worden. Met de IND maak ik daarnaast afspraken over een structurele productiestijging en tot slot ben ik bezig met het realiseren van doorstroomlocaties, zodat de statushouders sneller uit de opvang doorstromen naar huisvesting. De MPP blijft een belangrijk instrument om de ontwikkelingen te monitoren en te bezien of de ingezette maatregelen effect hebben en hierop bij te sturen.

Deze maatregelen, zowel Europees als nationaal, zijn in deze brief uitvoerig beschreven en de effecten hiervan moeten (op de middellange termijn) zichtbaar worden

Ik ben alle betrokken partijen en hun medewerkers dankbaar voor al het werk dat gedaan is en dat nodig zal blijven en heb vertrouwen in onze verdere samenwerking.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

E. van der Burg

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen